

78

Załącznik Nr. 6
do protokołu nr. XXXII/05
Rady Gminy Lichnowy
z dnia 15.07.2005 r.

**Uchwała Nr XXXII/263/05
Rady Gminy Lichnowy
z dnia 15 lipca 2005 r.**

**w sprawie: aktualizacji Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego
Gminy Lichnowy.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst DZ. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późniejszymi zmianami) Rada Gminy Lichnowy uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwała się zaktualizowaną Strategię Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Lichnowy, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lichnowy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr Władysław Nacel

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Lichnowy to podstawowy dokument wytyczający główne kierunki harmonijnego rozwoju gminy. Zarówno przyjęte w dokumencie bazowym zasady aktualizacji jak i dynamicznie zmieniające się zewnętrzne i wewnętrzne otoczenie gminy sprawiają, że opracowana aktualizacja stała się niezbędna. Strategia jako swoisty program gospodarczy analizuje podstawowe warunki i zasoby gminy oraz wyznacza kierunki działań dla dziedzin życia społeczno gospodarczego Gminy . Jako dokument stanowi podstawę do tworzenia kadencyjnych programów gospodarczych. To opracowanie, które pomoga realniej argumentować wnioski o pomoc finansową m.in. ze środków unijnych na realizację planowanych inwestycji lub programów.

W Ó J T
Waldemar Lamkowski
mgr Waldemar Lamkowski

Załącznik
do Uchwały Nr XXXII/263/05
Rady Gminy Lichnowy
z dnia 15.07.2005 r.

STRATEGIA

ROZWOJU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO GMINY LICHNOWY

Lichnowy, lipiec 2005

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Ocena istniejącego stanu społeczno-gospodarczego Gminy Lichnowy	4
1. Położenie gminy Lichnowy i podstawowe cechy przestrzeni regionu	4
2. Wartości regionalne – kultura i tożsamość	6
3. Ludność	10
4.1. Stan i struktura gospodarki rolnej	14
4.2. Stan i struktura gospodarki poza rolnej	22
5. Struktura bezrobocia i zatrudnienia	24
6. Stan środowiska przyrodniczego	29
7. System komunikacji, łączności i infrastruktury technicznej	32
8. Oświata	40
9. Kultura i sport	46
10. Współpraca międzynarodowa	49
11. Budżet gminy Lichnowy	51
III. Diagnoza rozwoju społeczno-gospodarczego oraz możliwości rozwojowe Gminy Lichnowy	53
1. Ocena aktualnej sytuacji Gminy	53
2. Ocena szczegółowa sytuacji Gminy	54
3. Mocne i słabe strony Gminy Lichnowy	56
4. Szanse i zagrożenia zewnętrzne	58
IV. Misja i wizja Gminy	59
V. Scenariusze rozwoju Gminy	60
1. Scenariusz stagnacji	61
2. Scenariusz łagodnych przemian	62
3. Scenariusz postępu	63
VI. Strategiczne cele rozwoju	64

I. Wstęp

Strategia rozwoju gminy Lichnowy jest przedstawiona w formie dokumentu stanowiącego koncepcję działań zmierzających do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju regionu. Stanowi ona podstawowe narzędzie programowania rozwoju gminy. Strategia określa wizję regionu oraz priorytety, cele i zadania jej realizacji.

Prawidłowe planowanie rozwoju gminy jest możliwe po określeniu planu strategicznego rozwoju. Taką konieczność i szansę dla gminy Lichnowy dostrzegły jej władze, które podjęły decyzję opracowania dokumentu „Strategia rozwoju gminy Lichnowy”, jako instrumentu sterowania rozwojem gminy. Decyzja ta została podjęta w dniu 27.04.2001 r. Uchwałą Nr XXV/24/2001, a wynika ona z ustawy o samorządzie gminnym która mówi, iż do wyłącznej właściwości Rady Gminy należy m.in. uchwalenie programów gospodarczych. Strategia rozwoju gminy Lichnowy jest typem programu gospodarczego, który przedstawia w formie dokumentu koncepcję działań zmierzających do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju gminy. Strategia rozwoju określa wizję gminy oraz priorytety, cele i zadania jej realizacji. Celem strategii rozwoju jest sformułowanie celów i kierunków rozwoju społecznego i ekonomicznego oraz optymalne zarządzanie budżetem gminy.

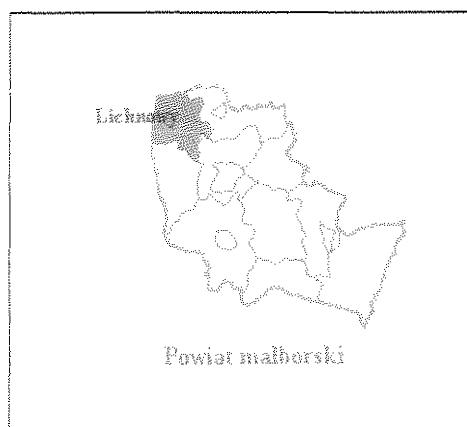
W tworzeniu strategii uczestniczyli przedstawiciele Rady Gminy, Wójt Gminy, przedstawiciele mieszkańców i podmiotów gospodarczych. Dokument ten powinien być pomocny w kształtowaniu polityki przestrzennej gminy. Strategia rozwoju gminy jest bowiem ustalonym sposobem postępowania danej społeczności w ważnych sprawach dotyczących jej przyszłości. Posiadając strategię rozwoju można we właściwy sposób gospodarować dobrem wspólnoty samorządowej.

Strategia rozwoju odpowiada na potrzebę kompleksowego, długofalowego podejścia do rozwoju gminy w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu. Strategia rozwoju nie daje gwarancji sukcesu, ale znacznie zwiększa jego prawdopodobieństwo.

Wieloaspektowość i wielopodmiotowość strategii wymaga szerokiego udziału społecznego w trakcie jej formułowania. Proponowane rozwiązania i przedsięwzięcia rozwojowe muszą być realne ekonomicznie, dopuszczalne z punktu widzenia ochrony zasobów i przyrody, wykonalne technicznie i możliwe do umiejscowienia w konkretnej przestrzeni.

II. Ocena istniejącego stanu społeczno-gospodarczego Gminy Lichnowy

1. Położenie gminy Lichnowy i podstawowe cechy przestrzeni regionu



Gmina Lichnowy położona jest w powiecie malborskim w części północno-wschodniej województwa pomorskiego. Teren gminy graniczy z gminami: Ostaszewo, Nowy Staw, Miłoradz, Malbork i Tczew.

Gmina Lichnowy położona jest w regionie Wielkich Żuław Wiślanych, predysponowanych do rozwoju rolnictwa wysokotowarowego, obsługi rolnictwa i turystyki krajoznawczej. W związku z tym jest to teren o korzystnych warunkach przyrodniczych do produkcji rolnej i hodowli bydła. Fragment terenu gminy

położony jest w tzw. Międzywalu Dolnej Wisły, gdzie znajduje się Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu, pełniący istotną rolę korytarza ekologicznego rangi krajowej. Obszar Żuław charakteryzuje niska lesistość, co powoduje małe zróżnicowanie struktury środowiska przyrodniczego. Gmina Lichnowy i otoczenie położone jest w obrębie dwóch jednostek hydrograficznych: bezpośredniej zlewni rzeki Wisły i dorzecza Nogatu.

W granicach gminy Lichnowy znajduje się 10 jednostek soleckich: Boręty, Dąbrowa, Lichnowy, Lichnowki, Lisewo Malborskie, Parszewo, Pordenowo, Starynia, Szymankowo i Tropiszewo.

Powierzchnia gminy w granicach administracyjnych wynosi 8.869,5 ha, z czego 90% powierzchni stanowią użytki rolne.

Na terenie gminy Lichnowy występują cztery kościoły:

- w Lichnowach pw. św. Urszuli
 - w Borętach pw. św. Katarzyny
 - w Szymankowie pw. św. Floriana
 - w Lisewie Malborskim pw. św. Mikołaja
- oraz 5 czynnych cmentarzy.

Gmina Lichnowy ma dogodne położenie komunikacyjne względem aglomeracji gdańskiej oraz dużych ośrodków miejskich, takich jak Tczew, Malbork, Nowy Staw. Przez teren gminy przebiega magistralna linia kolejowa relacji Gdańsk – Warszawa, a w Szymankowie i w Lisewie Malborskim istnieją przystanki osobowe.

Gmina Lichnowy ma 800-letnią pisaną tradycję, zachowało się tu szereg cennych i wartych obejrzenia zabytków.

Największymi zabytkami są kościół pw. św. Urszuli w Lichnowach, o istnieniu którego pierwsza wzmianka pochodzi z 1350 roku oraz kościół pw. św. Mikołaja w Lisewie Malborskim z 1316 roku. Kościół w Lichnowach to budowla wykonana w stylu gotyckim - jeden z najstarszych i najlepiej zachowanych takich zabytków na Pomorzu Gdańskim.

Innym równie atrakcyjnym zabytkiem, którym może poszczycić się nasza gmina jest okazały most drogowy na Wiśle z roku 1856 z neogotyckimi wieżyczkami łączący Lisewo

Malborskie z Tczewem. Most ten, jak również dworzec PKP w Szymankowie wiąże się ściśle z kampanią obronną z września 1939 roku początkującą II wojnę światową.

Wśród licznych zabytków Lisewa znajduje się także zespół zabudowań i urządzeń kolejowych z początku XX w., zespół strażnicy wodnej, zespół zabudowań dawnego folwarku żuławskiego oraz teren dawnych umocnień ziemnych, stanowiących zabytek archeologiczny.

Dworzec w Szymankowie stanowi zarówno wartości materialne jako jednorodny architektonicznie zespół prezentujący charakterystyczną architekturę kolei żelaznych z przełomu XIX i XX w., a także wartości niematerialne związane z wybuchem II wojny światowej i miejscem pamięci narodowej.

Oprócz licznych zabytków architektury warto poznać również pomniki przyrody tj. zespół parkowy w Lisewie Malborskim czy dwa dęby w Szymankowie, a także atrakcyjny typowy, dobrze zachowany obszar historycznego krajobrazu kulturowego Żuław z uprawami wikliny, roślinności przybrzeżnej, i zadrzewień nadwodnych znajdujących się na terenach wzdłuż Wisły.

W gminie Lichnowy można zauważyć oryginalną żuławską tradycję osadniczą, ekspozycje panoramy wsi szczególnie z widokiem na kościół w Lichnowach.

W Boretach można zobaczyć teren dawnego cmentarza mennonickiego i ruiny murowanego średniowiecznego kościoła katolickiego z początku XIV wieku.

Przez obszar gminy przebiega znakowany „Nadwiślański” szlak turystyki pieszej biegnący wzdłuż wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły oraz projektowany jest jeden z wariantów przebiegu międzynarodowej ścieżki rowerowej.

2. Wartości regionalne

W południowej części Żuław Wiślanych położonej w rozwidleniu Wisły i Nogatu znajduje się obszar o bardzo specyficznym charakterze pod względem wartości regionalnych i kulturalnych, w granicach którego znajduje się gmina Lichnowy. Deltotwórcza działalność rzek kształtowała ten teren powoli niosąc przez wieki utwory rzeczne. Z biegiem czasu począł zagospodarować ten teren człowiek, od którego wymagał on największych umiejętności cywilizacyjno-kulturowych, a istniejący dziś zasób elementów antropogenicznych jest jednocześnie zbiorem świadectw bardzo wysokiej wartości kulturowej, kompozycyjnej, a wreszcie poznawczej i historycznej. W obecnej chwili wizerunek krajobrazowy gminy Lichnowy stanowi swoisty „pamiętnik” kolejnych pokoleń ludzkiej działalności.

Pod koniec XIII wieku na terenach naturalnych wzniesień nastąpiła organizacja osadnictwa wiejskiego wg wzoru prawa chełmińskiego. W owym okresie powstała wieś Lichtenowe (obecnie Lichnowy) i m.in. najstarszy szlak komunikacyjny łączący osady żuławskie. Rozwój osadnictwa datuje się na okres panowania Zakonu Krzyżackiego, kiedy to powstało najwięcej dużych wsi lokowanych na prawie chełmińskim, charakteryzującym się wysoką regularnością rozłogu pól. W okresie XIII – XIV wieku powstały następujące wsie, wchodzące obecnie w skład gminy Lichnowy:

- ◆ Pordenowo (Pordenau),
- ◆ Boręty (Barendt),
- ◆ Parszewo (Parschau),
- ◆ Dąbrowa (Damerau),
- ◆ Lichnówki (Kl. Lichtenau),
- ◆ Szymankowo (Simonsdorf),
- ◆ Lisewo (Liessau),
- ◆ Starynia (Altenau).

Następnym okresem rozwoju terenu gminy był czas przybycia nowej grupy osadników „Olędrów” z sekty religijnej Menna Simonasa, prześladowanych w swojej ojczyźnie-Niderlandach, którzy przynieśli ze sobą wysoce rozwinięte umiejętności techniczne i kulturowe. Charakterystyczną cechą tej grupy osadników było to, iż oprócz budowania swych osiedli na dziewiczych terenach, wydartych morzu, w bardzo wielu przypadkach uzupełniali dotychczasową sieć osadniczą istniejących dużych wsi lokacyjnych. Tak więc dzisiejszy krajobraz charakteryzuje się swoistą mozaikowością form osadnictwa. Nawet w najstarszych o średniowiecznej genezie wsiach możemy spotkać XVII-wieczne układy zagród i specyficzną architekturę „olęderską” czego przykładem jest miejscowość Tropiszewo (Trapenfelde) oraz pojedyncze duże zagrody wpisane ze swymi polami w przestrzeń między wsiami o zwartej zabudowie.

Pod koniec drugiej wojnie światowej tereny te zostały specjalnie zatopione, a urzędnictwa przeciwpowodziowe umyślnie zniszczone. Ich naprawa nastąpiła w miarę szybko, jednak społeczność „olędrów” nigdy nie powróciła. Zasiedlili je imigranci ze wschodnich terenów Polski, z zachodniej Ukrainy. Wielkie gospodarstwa, kilkusethektarowe folwarki zamienili na PGR uprawiane przez najemną siłę roboczą. Taka zmiana sposobu zarządzania sporymi majątkami rolnymi spowodowała daleko idące przekształcenia przestrzenne i zmiany funkcjonalne w stosunku do niektórych obiektów. W pobliżu dużych folwarków zamienionych w państwowe gospodarstwa rolne, z uwagi na zatrudnianie coraz większej liczby ludzi budowano zakładowe osiedla mieszkaniowe, których architektura psuje do dziś estetykę krajobrazu.

W obrębie Gminy Lichnowy znajduje się 10 sołectw, mających odrębną historię. To właśnie dzięki niej gmina posiada bogate wartości kulturowe i regionalne.

- ◆ **Lichnowy (Gr. Lichtenau)**, to wieś kmiecia, o której pierwsza wzmianka pochodzi z 1254 roku, leżąca na ważnym trakcie historycznym „via regia” wiodącego przez Żuławy. Występuje tu wysoki stopień zachowania elementów krajobrazu historycznego: czytelny plan wsi, sporo zachowanych siedlisk wraz z zabudową np. częściowo zachowany starodrzew (aleja) dawnego cmentarza ewangelickiego. Do niedawna istniał tu piękny wiatrak- młyn z roku 1756 oraz XIX – wieczny kościół ewangelicki rozebrany po roku 1945 . Do obiektów, które są wpisane do rejestru zabytków należą: Kościół parafialny pw. św. Urszuli powstały ok. 1350 r. i odbudowany po zniszczeniach wojennych – jeden z największych na Żuławach Wiślanych stanowiący doskonałą dominantę w panoramie wsi. Drugim jest drewniany dom mieszkalny przy ul. Lachowicza 21-23 oraz murowany budynek gospodarczy z drugiej połowy XIX wieku. Generalnie, zachowało się około 70 obiektów o wartościach historycznych, zabytkowych i regionalnych, powstałe w XIX i na początku XX wieku, które winny podlegać ochronie.
- ◆ **Boretv (Barendt)** to wieś kmiecia, o której pierwsza wzmianka pochodzi z 1321 roku. Krajobraz, układ i tradycja miejsca siedlisk wsi zachował się częściowo. Piękne alejowe drogi wiodące do wsi tworzą interesujące obramowanie miejscowości. Wspaniale zachowane przykłady żuławskiej architektury folwarcznej (domy podcieniowe) zostały wpisane do rejestru zabytków. W rejestrze tym znalazły się również ruiny murowanego średniowiecznego kościoła katolickiego datującego się na początek XIV wieku, jak również zabytkowy kościół katolicki o konstrukcji szkieletowej powstały w latach 1841 – 1842 r. z wieżą z 1907 r. dawniej będącej kaplicą mennonicką i protestancką. We wsi znajduje się ponad 36 obiektów godnych uwagi, a stanowiących gminne dziedzictwo.
- ◆ **Pordenowo (Pordenau)**, pół wieś - pisane wzmianki pochodzą z 1399. Krajobraz wsi zachował się w dość dużym stopniu, w tym układ, około 6-ciu oryginalnych siedlisk. Na północ od wsi zachowały się fragmenty dawnego dużego cmentarza i kaplicy mennonickiej. Wnętrze wsi jest jednym z unikatowych na terenie gminy, zachowującym atmosferę i harmonijność historyczną. To swego rodzaju żywy skansen. Zachowane są także trzy duże zespoły rozproszonego osadnictwa folwarcznego. Jednym z nich jest dom drewniano-podcieniowy wpisany do rejestru zabytków pochodzący z 1850 roku.
- ◆ **Parszewo (Parschau)**, również pół wieś, pierwsza wzmianka pochodząca z 1300. Zachował się w niej układ ruralistyczny i tradycja miejsca wielu siedlisk, jak i relikty zieleni nieistniejącego cmentarza ewangelickiego. Uwagę zwraca zachowany w bardzo czystej formie historyczny rozłóg pól i jego podział. Do wsi wiedzie jedna z ładniejszych dróg alejowych na Żuławach. Jest to trakt wiodący od Tralewa, szeroki i świetnie utrzymany, o pięknym drzewostanie.
- ◆ **Tropiszewo (Trapenfelde)**. Pierwsza wzmianka o tej wsi pochodzi z 1376 roku o przysiółkowym rozplanowaniu. To wieś typu kolonijnego założona przez „olęderskich” mennonitów. Krajobraz historyczny zachował się w bardzo wysokim stopniu, jak również układ i tradycja wszystkich trzech pierwotnie istniejących siedlisk. W latach 20 – tych XX wieku powstał w okolicy bardzo ciekawy, jednorodny i samowystarczalny kompleks przestrzenny związany z fabryką mydła, składający się z budynku przemysłowego oraz niewielkiego osiedla pracowniczego wolnostojących domków willowych, który winien także podlegać ochronie.
- ◆ **Szymankowo (Simonsdorf)**, jest wsią o takim samym typie rozplanowania jak Tropiszewo.
Przekształcenia miejscowości nadały jej niejako „dwoisty” charakter- wieś rolnicza oraz związana z funkcją kolejkową, dlatego też musi być podwójnie waloryzowana i oceniana w regionie. Pierwsze zmiany nastąpiły w momencie zlokalizowania tu dużego węzła kolejowego trasy Berlin-Prusy Wschodnie. Powstał wówczas bardzo duży kompleks zabudowy urządzeń kolejowych, a w latach 30-tych XX w. zespół szkoły z

urządzeniami towarzyszącymi w pobliżu stacji kolejowej. Zaliczyć należy go do jednego z najcenniejszych w regionie. W miejscowości istnieją dobrze zachowane budynki gospodarcze z końca XIX w. Występują także pomniki przyrody – dwa dęby.

Wies Szymankowo znana jest szeroko z tragicznych wydarzeń z 1 września 1939 roku. Największym dziedzictwem kulturalno – historycznym na skalę kraju są wartości niematerialne – pamięć pomordowanych. Pomnik ku ich czci znajduje się na skraju wsi, wokół którego co rok obchodzone są uroczystości oddające hołd pomordowanym polskim kolejarzom i celnikom. Ciekawe zbiory dokumentów o działalności Polskiej Macierzy Szkolnej w Wolnym Mieście Gdańsku mieszczą się w izbie pamięci w Zespole Szkół.

- ◆ **Lichnówki (Kl. Lichtenau)** – wieś kmiecia o swoistej tożsamości i odrębności, pierwsza informacja pochodzi z 1321 roku. Czytelny typ rozplanowania wsi: ulicowo -placowa. Na uwagę zasługuje zespół zagrodowy położony we wschodnim krańcu wsi. Niestety dom podcieniowy znajdujący się w innym zespole położonym po przeciwległej stronie został zrujnowany w ciągu ostatnich kilkunastu lat. Zachowały się tutaj jedynie murowane budynki gospodarcze. W części wschodniej wsi znajduje się jeszcze sporo zabudowy drewnianej. Pięknym obiektem jest zagroda typu „olęderskiego”, tzw. łączona, gdzie drewniany dom mieszkalny połączony jest z okazałym, murowanym budynkiem inwentarskim. Z nieistniejącego cmentarza ewangelickiego zachowały się relikty zieleni, niestety nie zachowała się kaplica pochodząca prawdopodobnie z XVI wieku. Do wsi wiodą piękne drogi alejowe, z których jedna biegnąca w kierunku dużych folwarków na południu ma do dziś dnia niezmienną brukową nawierzchnię wysokiej klasy.
- ◆ **Dąbrowa (Damerau)**, pierwsza wzmianka pochodzi z 1316 roku, półwieś (ulicówka jednostronna) tworząca jedną z ładniejszych panoram wsi żuławskich. Wiodące do niej drogi są obsadzone olejowo, co znacznie podnosi estetykę otoczenia. Z dróg rozciąga się piękny widok panoramiczny na wieś Lichnowy, uwarunkowany istnieniem historycznego rozłogu pól. Niestety zabudowa dużego folwarku rolniczego uległa zniszczeniu. Dwa wiatraki, które niegdyś istniały są dzisiaj jedynie wspomnieniem historycznym. Zachowała się też reliktowa zieleń nie istniejącego już cmentarza ewangelickiego, która jest charakterystyczna dla specyfiki tego regionu.
- ◆ **Lisewo Malborskie (Liessau)**, zawiera w sobie wiele różnorodnych i cennych elementów świadczących o kulturze przestrzennego gospodarowania. Pierwsze zapisy o tej wsi pochodzą z 1316 roku. Z tegoż roku pochodzi jeden z cenniejszych kościołów będący zabytkiem naszych czasów, murowany z drewnianą wieżyczką. Przy kościele znajduje się zachowany i czynny do dziś cmentarz katolicki, zaś z nieistniejącego cmentarza ewangelickiego zachowały się jedynie relikty zieleni. Spichlerz to kolejny zabytek o konstrukcji szkieletowej pochodzący z XIX wieku. Także z tego wieku pochodzą cztery budynki gospodarcze (stajnie, obory) murowane z elementami drewnianymi. Bardzo interesującym elementem wprowadzonym około XVIII wieku był fragment umocnień ziemnych twierdzy Tczew. W pobliżu wsi Lisewo wzniesiono w latach 1862-69 duże szańce otoczone fosą, mające za zadanie obronę Tczewa od strony wschodniej. W związku z późniejszą korektą wału wiślańskiego elementy te uległy całkowitemu zniszczeniu.
Przekształcenie dawnego układu wsi nastąpiło poprzez wtórną zabudowę. Między innymi w latach 20-tych XX wieku powstała we wsi spora stacja rozrządowa kolei. Zmiana charakteru wsi stanowi jednak wartościowy element dziedzictwa kulturowego. Ciekawe zbiory etnograficzne – historyczne dotyczące wsi znajdują się w miejscowym Zespole Szkół.
- ◆ **Starynia (Altenau)** jest jedną z trzech wsi na terenie gminy, która utrzymała swój unikatowy charakter i prawie w całości wszystkie cechy wysokiej klasy rozwiązań przestrzennych i architektonicznych. Pierwsza wzmianka o tej miejscowości pochodzi z



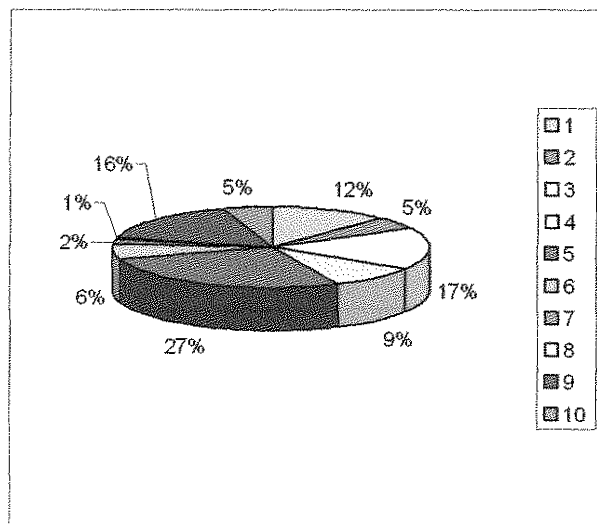
1386 r. Wieś jest wspaniałym przykładem unikatowej kultury żuławskiej o rzadko spotykanej urodzie i wewnętrznym uroku. Zachowany został układ i tradycja 4 siedlisk, są to bardzo ciekawe zagrody typu „olęderskiego” na siedliskach o starszej genezie, łączące w sobie część mieszkalną, inwentarską i składową. To jeden z ostatnich tego rodzaju obiektów na Żuławach. Widoczny jest także oryginalny stary bruk i stare obsadzenie głównego wejścia do budynku - dwie lipy flagujące ganek to typowe regionalne rozwiązania. Obok wsi pojawiła się swego czasu bardzo silna nowa kolonia osadnicza „olędrów – mennonitów”- skąd najprawdopodobniej „stara” wieś otrzymała nazwę „Alteanu”. Zespoły folwarczne zachowały w bardzo wysokim stopniu swoją oryginalną zabudowę. Murowany dom mieszkalny z 1870-1912 r. wraz z oborą i stodołą z 1921 roku są rejestrowanymi obiektami zabytkowymi.

3. Ludność

Na koniec 2004 roku na terenie gminy Lichnowy zamieszkiwało 4878 osób.
Zaludnienie na 1 km² wynosi - 55 osoby

Tabela 1. Ludność wg sołectw – stan na 31.12.2004r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OSÓB	WSKAŹNIK %
Gmina ogółem	4878	100
Boręty	567	11,63
Dąbrowa	235	4,82
Lichnowy	815	16,70
Lichnowki	430	8,82
Lisewo Malborskie	1359	27,86
Parszewo	308	6,31
Pordenowo	106	2,17
Starynia	62	1,28
Szymankowo	787	16,13
Tropiszewo	209	4,28



1. Boręty
2. Dąbrowa
3. Lichnowy
4. Lichnowki
5. Lisewo Malborskie
6. Parszewo
7. Pordenowo
8. Starynia
9. Szymankowo
10. Tropiszewo

Największym pod względem liczby mieszkańców sołectwem jest Lisewo Malborskie, gdzie zamieszkuje 27,86% ludności całej gminy. Znaczącymi pod względem liczby ludności wsiami są wieś gmina Lichnowy, Szymankowo, Boręty. Łącznie w tych czterech sołectwach zamieszkuje ponad 72% ludności gminy. Oznacza to, że prawie 3/4 mieszkańców gminy zamieszkuje sołectwa o liczbie ludności powyżej 550 osób.

Tabela 2. Liczba ludności w latach 1996 – 2004

ROK	LICZBA LUDNOŚCI
1996	4859
1997	4863
1998	4888
1999	4896
2000	4836
2001	4846
2002	4864
2003	4839
2004	4878

Od 1996 roku liczba ludności gminy utrzymuje się na poziomie ponad 4800 osób.

Tabela 3. Ruch wędrowniczy ludności gminy Lichnowy w latach 1996 – 2004

ROK	NAPLYW	ODPLYW	SALDO MIGRACJI
1996	179	175	4
1997	199	173	26
1998	80	71	9
1999	78	77	1
2000	72	74	-2
2001	46	68	-22
2002	69	83	-14
2003	116	68	48
2004	93	55	22

Saldo migracji na przestrzeni lat 1996 – 2004 tylko w trzech latach : 2000, 2001, 2002 było ujemne , w pozostałych latach saldo było dodatnie. Znaczny wzrost wystąpił w ostatnich dwóch latach.. Uśredniając wyniki z przedstawionych w tabeli 9 lat otrzymujemy saldo dodatnie, a biorąc pod uwagę trend w latach 2000 – 2004 nasuwa się wniosek, że teren gminy stał się atrakcyjny do osiedlenia się ludności z innych miejscowości.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy Lichnowy w latach 1996 – 2004

ROK	URODZENIA	ZGONY	PRZYROST NATURALNY
1996	75	53	22
1997	82	57	24
1998	54	51	7
1999	70	41	29
2000	72	45	27
2001	73	48	25
2002	69	51	18
2003	65	48	17
2004	62	31	31

Przyrost naturalny jest dodatni, jednak nie jest on zbyt wysoki. Przyczyna tego faktu jest relatywnie wysoki poziom zgonów, przy niskim poziomie urodzeń.

Tabela 5. Struktura wieku ludności gminy Lichnowy w latach 1996 – 2004

Grupa wieku	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Do 18 roku życia	1673	1683	1670	1641	1579	1532	1478	1485	1478
Od 19 do 30 lat	953	956	944	943	924	1026	1005	997	986
Od 31 do 60 lat	1624	1608	1635	1665	1740	1735	1792	1734	1799
Powyżej 60 lat	609	616	639	647	561	553	583	623	615

Z roku na rok maleje liczba ludności do 18 roku życia, co jest wynikiem małego przyrostu naturalnego. Natomiast zwiększa się liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, przez co można stwierdzić, że społeczeństwo to starzeje się. Znaczną jednak liczbę ludności stanowią ludzie w wieku produkcyjnym – ponad 50%.

Tabela 6. Struktura płci w gminie Lichnowy w latach 1996 – 2004

Wyszczególnienie	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ogółem	4859	4863	4888	4896	4836	4846	4864	4839	4878
Kobiety	2427	2420	2361	2454	2426	2439	2435	2432	2448
Mężczyźni	2432	2443	2360	2442	2410	2407	2429	2407	2430

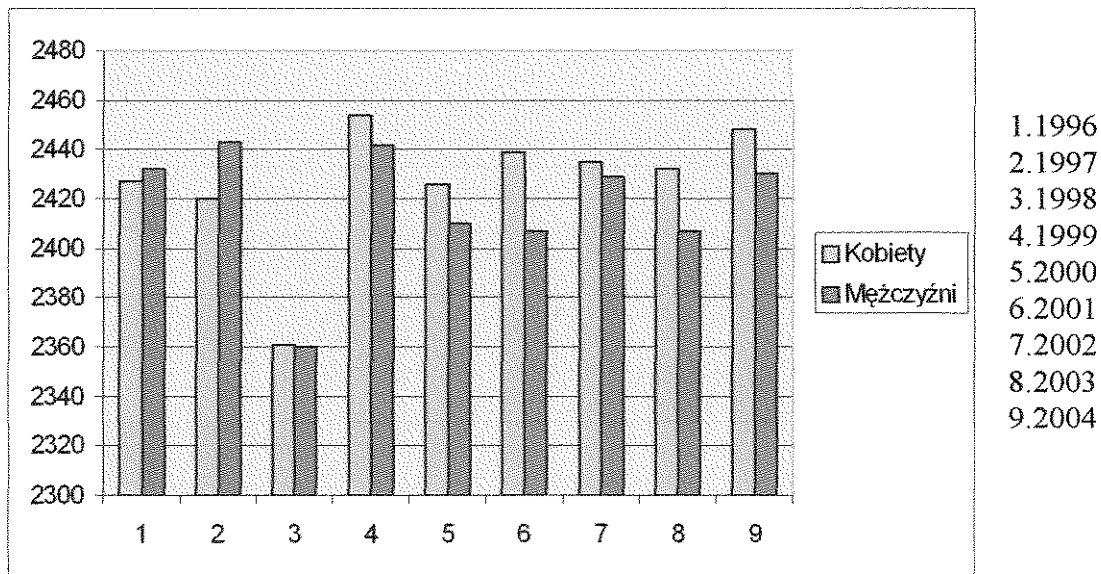
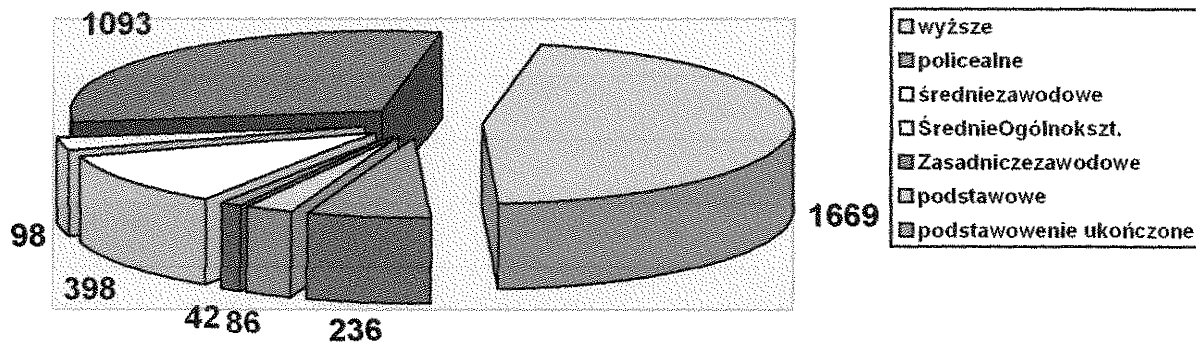


Tabela 7. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i grup wieku
/dane z e spisu powszechnego za 2002 rok/

Grupa wieku	ogółem	wyższe	policealne	średnie zawodowe	średnie ogólnokszt.	zasadnicze zawodowe	podstawowe	podstawowe nie ukończone
Ogółem	3638	86	42	398	98	1093	1669	236
13-19 lat	611	-	-	19	15	58	401	113
20-29	692	19	12	146	29	307	169	6
30-39	596	17	9	79	19	299	169	3
40-49	703	25	14	95	18	268	273	5
50-59	415	15	5	36	10	107	238	4
60-64	174	4	-	2	2	18	139	9
65 i więcej	447	6	2	21	5	36	280	96



Największy procent ludności posiada wykształcenie podstawowe tj. około 46% głównie z przedziału wiekowego 13-19 lat i powyżej 65 roku życia.

Zasadnicze zawodowe posiada około 31 % ludności, średnie zawodowe i średnie ogólne posiada około 14 % ludności, policealne 1,2 %, wyższe około 2,4%, podstawowe nie ukończone lub brak wykształcenia około 5,4%.

4.1. Stan i struktura gospodarki rolnej

Gmina Lichnowy jest gminą typowo rolniczą . W granicach , której nie ma przemysłu. W skład gminy wchodzi 10 sołectw o łącznej powierzchni 8870 ha . Powierzchnia geodezyjna gminy przedstawia się następująco:

Nazwa sołectwa	Pow. Gr. Ogółem	Użytki rolne				Grunty po lasami		Grunty pod wodami			Tereny komunikacyjne		Tereny osiedlowe	
		Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska	Lasy i grunty leśne	Grunty zadrzewione	Wody stojące	Rowy	Wody płynące	Drogi	Koleje	Zabudowane	Niezabudowane
Borety	1 162.71	830.71	0.45	29.68	127.37	14.00	10.27	-	26.69	34.03	35.24	-	23.58	-
Dąbrowa	951.79	686.96	0.62	8.85	57.55	-	73.44	-	10.25	38.56	33.12	5.04	18.73	2.52
Lichnowy	1 586.35	1 376.08	2.87	19.16	46.49	-	1.24	-	25.34	3.60	51.28	6.89	37.85	8.45
Lichnowki	1 259.96	1 061.08	1.24	16.16	59.19	-	7.11	-	33.34	8.45	32.71	10.35	24.35	1.77
Lisewo	1 129.86	697.16	3.47	18.22	194.89	1.89	28.36	-	8.39	55.35	37.03	26.58	37.75	2.07
Parszewo	599.30	488.47	1.72	-	48.90	-	0.12	-	15.48	-	19.74	1.86	21.81	0.61
Pordenowo	469.98	315.84	2.15	-	105.90	-	-	-	16.91	-	16.72	1.98	9.43	-
Starynia	256.18	205.67	1.49	20.52	1.00	-	-	-	7.41	2.27	11.04	-	6.43	-
Szymankowo	980.17	570.17	1.43	180.99	115.86	-	2.89	-	33.54	-	21.83	23.43	26.83	2.05
Tropiszewo	473.61	351.33	1.04	1.31	95.21	4.02	3.45	-	9.75	-	14.69	0.57	10.58	-
Razem Gmina	8 870.00	6 568.00	16.00	294.00	854.00	20.00	126.00	-	187.00	142.00	273.00	78.00	216.00	16.00

Użytkowanie Gruntów w Gminie Lichnowy

Grupy użytkowników gruntów	Ogólna powierzchnia gruntów	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
		Razem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska trwałe		
Ogółem powierzchnia administracyjna gminy	8870	7722	7226	4	258	234	20	1128
Gospodarstwa indywidualne	4223	4075	3882	4	124	65	-	148
Pozostała powierzchnia	4647	3647	3329	-	144	174	20	980

Struktura gospodarstw wg powierzchni.

Tab. Nr 3. Struktura agrarna

Lp.	Przedział wielkości gospodarstw	Ilość gospodarstw
1.	Ponizej 1 ha	50
2.	Od 1 do 2 ha	24
3.	Od 2 do 5 ha	22
4.	Od 5 do 10 ha	74
5.	Od 10 do 15 ha	105
6.	Od 15 do 50 ha	46
7.	Powyzej 50 ha	24
8.	Ogółem	<u>345</u>

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, iż grunty orne stanowią 81,30% powierzchni gminy, a większość gospodarstw rolnych mieści się w przedziale od 2 ha do 15 ha. Pozytywnym czynnikiem występującym w ostatnich latach na terenie gminy jest naturalna tendencja do powiększania powierzchni gospodarstw. Czynnikiem ten został osiągnięty dzięki procesowi prywatyzacji Państwowych Gospodarstw Rolnych, w wyniku których powstały następujące przedsiębiorstwa:

- PRU sp. z. o. o Lichnowy
- GR „Parchowo” s.c J.Pacek , K.Kaleta Parszewo
- Angus S.A Borety II
- GR „Weneda” sp. z.o.o Borety I
- Bracia Laird Lisewo Malborskie
- GR „Piątka”s.c. M.Płaza , J. Kaczorowski Lisewo Malborskie
- POLHOZ sp. z.o.o. Szymankowo

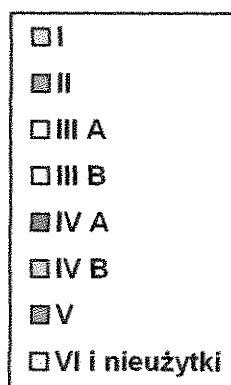
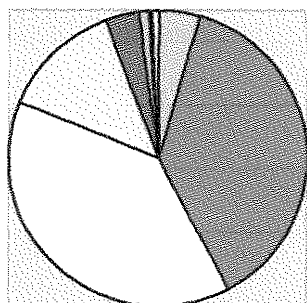
Ponadto na terenie gminy istnieje duży zakład rolny z wieloletnią tradycją - RSP „Zwycięstwo” Lichnowy.

Gospodarstwa prowadzące działalność na terenie gminy uprawiają grunty, w których przeważają klasy bonitacyjne od I do III . Średni wskaźnik bonitacji dla terenu gminy wynosi 1,38 .

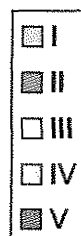
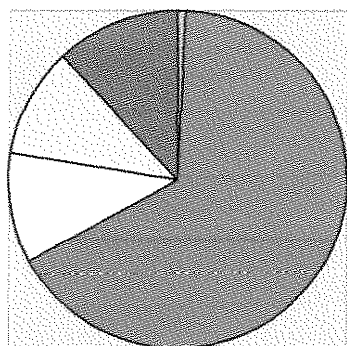
Podział gruntów na klasy bonitacyjne.

Grunty orne								Użytki zielone					Wyszczególnienie
I	II	IIIA	IIIB	IVA	IVB	V	VI i nu	I	II	III	IV	V	
293,7	2478	2548	863,1	245,6	63,8	25,9	48,9	10,5	749,1	120,8	120,3	134,3	Powierzchnia ha
4,5	37,7	38,8	13,1	3,7	1,0	0,4	0,8	0,9	66,0	10,6	10,6	11,8	%

Grunty orne



Użytki zielone



Równoległe z tendencją do powiększenia powierzchni gospodarstw rolnych występuje zjawisko starzenia się mieszkańców naszej wsi.

Wiek rolnika	Liczba rolników w danym przedziale wiekowym
Do 35 lat	26 rolników
Od 35 do 55 lat	164 rolników
Pow. 55 lat	96 rolników

Budynki gospodarcze w indywidualnych gospodarstwach rolnych .
 Stopień wykorzystania ich jest mały, a przyczyn należy doszukiwać się w opłacalności i pracochłonności produkcji zwierzęcej. Najczęściej budynki te są stare budowane przed II wojną światową lub tuż po jej zakończeniu, a dostosowanie ich do obowiązujących standardów wymaga poniesienia dużych nakładów finansowych.

W gminie jest ogółem 50 kombajnów zbożowych, ziemniaczanych i buraczanych.
 Na jeden kombajn zbożowy przypada 185,46 ha.

Nadmienić trzeba , że sprzęt ten jest stary, często wymagający remontów kapitalnych, a w niektórych wypadkach natychmiastowej wymiany .

Produkcja roślinna.

Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił regres w produkcji rolniczej. Dotyczy to produkcji roślinnej jak i zwierzęcej. Jedną z głównych przyczyn jest utrzymujące się od kilku lat zjawisko niekorzystnej relacji cenowej między artykułami produkcji przemysłowej, a produkcją rolniczą.

Struktura zasiewów.

Tab. Nr 4. Struktura zasiewów na terenie gminy Lichnowy na przestrzeni lat 2000-2004

Lp.	Nazwa rośliny	Powierzchnia zasiewów w ha				
		2000	2001	2002	2003	2004
1.	Pszenica ozima	2760	3280	3391	3275	3300
2.	Zyto	6	5	5	5	5
3.	Jęczmień ozimy	90	100	100	100	100
4.	Pszenżyto	100	100	100	50	50
	Razem zboża ozime	2956	3485	3596	3430	3455
5.	Pszenica jara	1160	1200	600	500	600
6.	Jęczmień jary	310	300	250	150	200
7.	Owies	26	25	15	15	20
8.	Mieszanki zbożowe	175	150	120	30	50
	Razem zboża jare	1671	1675	985	695	870
	Zboża ogółem	4627	5160	4581	4125	4325
9.	Buraki cukrowe	709	700	700	700	700
10.	Rzepak ozimy jary	690	600	1000	1400	1200
11.	Ziemniaki	175	300	500	550	600
12.	Strączkowe	100	120	120	130	200
13.	Kukurydza	120	100	120	150	200
14.	Buraki pastewne	66	70	70	70	100
15.	Warzywa	35	40	40	50	100
16.	Pozostałe + odłogi	711	121	95	61	118

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, iż na terenie gminy Lichnowy na przestrzeni pięciu ostatnich lat utrzymuje się tendencja do zwiększania obszaru zasiewów zbożem ozimym. Natomiast o blisko 50% spadła powierzchnia zasiewów zbożem jarym. Nieznacznie tylko zmienia się powierzchnia zasiewów buraków. Wynika to z faktu, iż w ostatnich latach cukrownie wprowadziły kontraktacje na produkcję buraków i ograniczono limity skupu tej uprawy. Obserwuje się wzrost zainteresowania uprawą warzyw, kukurydzy oraz roślin strączkowych. Systematycznie wzrasta też produkcja ziemniaka.

Uzyskiwane plony.

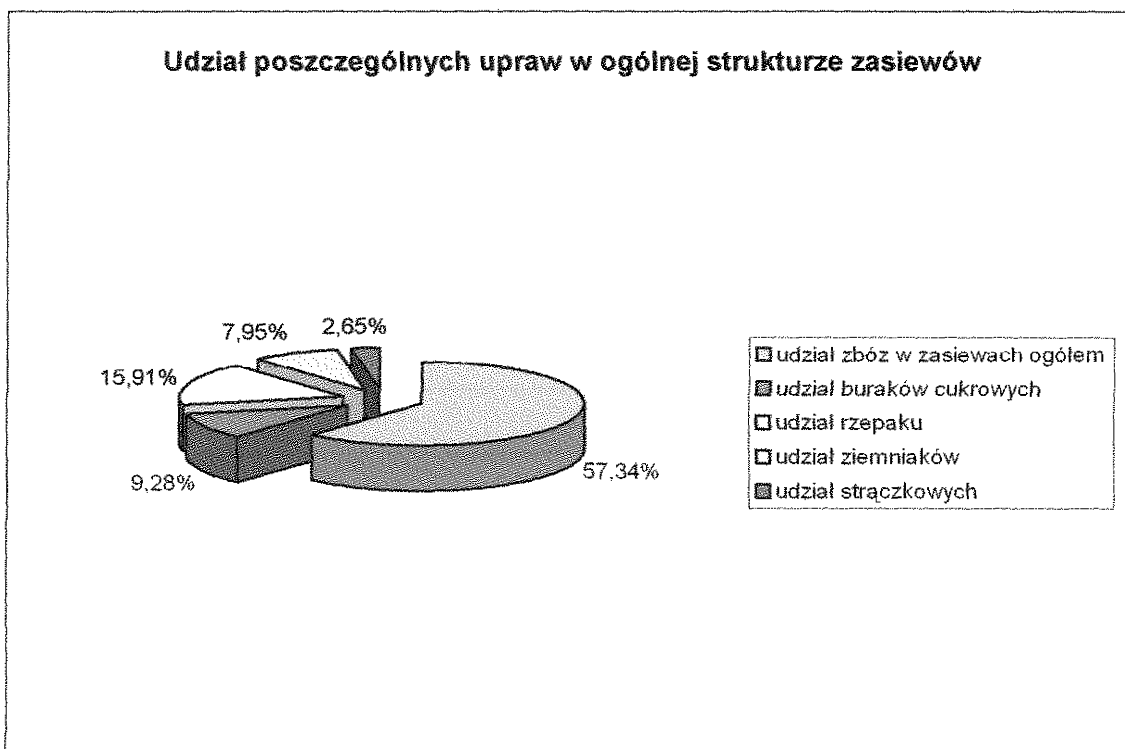
**Tab. Nr 5. Wielkości uzyskiwanych plonów na obszarze gminy Lichnowy
w latach 2000-2004 (źródło RCDRiROW).**

<i>Roślina</i>	<i>Plon [dt/ha]</i>				
	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>
<i>Pszenica ozima</i>	46	44	56	58	64
<i>Pszenica jara</i>	37	38	46	49	53
<i>Rzepak ozimy i jary</i>	32	33	33	32	39
<i>Żyto</i>	35	32	35	36	31
<i>Pszenżyto</i>	39	42	47	45	52
<i>Jęczmień ozimy</i>	49	45	57	50	52
<i>Jęczmień jary</i>	35	34	41	42	48
<i>Owies</i>	33	36	36	35	55
<i>Mieszanki zbożowe</i>	33	33	38	40	52
<i>Buraki cukrowe</i>	430	320	450	480	480
<i>Buraki pastewne</i>	900	750	820	820	850
<i>Kukurydza</i>	510	510	510	510	510
<i>Ziemniak</i>	160	220	180	210	250
<i>Bobik</i>	35	35	35	35	35

W ostatnich pięciu latach obserwuje się wzrost wydajności upraw z 1 hektara. Wydajność pszenicy ozimej i jarej wzrosła o blisko 50%. Nieustannie wzrasta wydajność produkcji ziemniaka, owsa, mieszanek zbożowych oraz pszenżyta. Zauważyć można również wzrost wydajności produkcji buraka cukrowego i pastewnego. Nie zmienia się natomiast wydajność produkcji kukurydzy czy bobiku.

Przyczyny wzrostu wydajności upraw należy dopatrywać się głównie w systematycznym zwiększaniu zużycia nawozów, co przedstawia tabela w dalszej części niniejszego opracowania.

Wyk. Nr 3. Procentowy udział wybranych roślin w strukturze zasiewów



Zużycie nawozów na 1/ha na terenie gminy na przestrzeni lat 2000-2004

Lp.	Rodzaj nawozu	Zużycie nawozów w kg/ha				
		2000	2001	2002	2003	2004
1.	N	84,00	86,00	102,00	102,00	103,00
2.	P	82,00	80,00	85,00	85,00	86,00
3.	K	104,00	110,00	98,00	98,00	100,00
4.	Ca	230,00	250,00	250,00	250,00	260,00

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, iż na terenie gminy Lichnowy wzrasta zużycie nawozów. Rolnicy chcąc poprawić wydajność z jednego hektara ziemi systematycznie z roku na rok zwiększają ilość zużywanych nawozów. Tendencja ta w najbliższych latach będzie się utrzymywać.

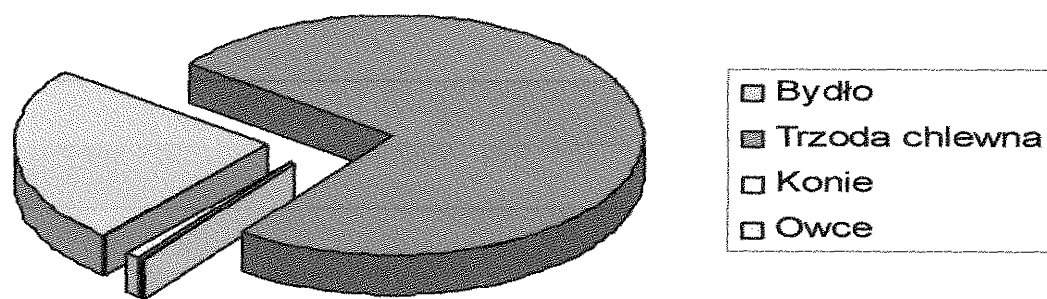
Produkcja zwierzęca.

Stan pogłowia bydła i trzody chlewnej w Gminie Lichnowy

	Bydło		Trzoda chlewna		Konie	Owce
	Ogółem	Krowy	Ogółem	Lochy		
2000	1587	758	5066	614	20	80
2001	1625	778	4950	590	26	50
2002	1640	785	5050	605	20	60
2003	1640	785	5050	605	30	50
2004	1640	785	5050	605	30	50

Sytuacja w tym dziale produkcji rolniczej jest bardzo niekorzystna. Została ona spowodowana pogorszeniem relacji ceny żywca (zwłaszcza wołowego) i mleka całego zestawu pasz i pozostałych środków produkcji. Jednak pozytywnym czynnikiem jest systematyczny wzrost ilości mleka uzyskiwanego od jednej krowy (średnia gminy 5200 l), który jest wyższy od średniej krajowej.

Struktura stanu bydła i trzody chlewnej na terenie gminy Lichnowy w 2004r.



Sytuacja rolników po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej

Sytuacja rolników po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej znacznie się poprawiła. Ludzie z miast napływają na wieś, rozpoczynają się inwestycje. Rolnicy mogą korzystać z różnych dotacji unijnych, których w najbliższych latach będzie coraz więcej. Będą oni mogli korzystać z programów dotyczących ochrony środowiska, rozwoju przedsiębiorczości i rozwoju gospodarstw niskotowarowych. Rodzi to nadzieje na dalszą poprawę sytuacji finansowej rolników.

4.2. Stan i struktura gospodarki poza rolnej.

Gmina Lichnowy zaliczana jest do gmin, w których dominuje rolnictwo. W ewidencji działalności gospodarczej od roku 1989 do końca 2004 zarejestrowało się 477 podmiotów gospodarczych, a zrezygnowało z działalności gospodarczej wykreślając wpis 309 podmiotów.

Na dzień 31 grudnia 2004 roku aktualny wpis posiadało 168 przedsiębiorców.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie podmiotów rejestrujących się w EDG i rezygnujących z działalności za lata 2000 – 2004 z podziałem na główne rodzaje działalności.

Określenie działalności	2000r.		2001r.		2002r.		2003r.		2004r.	
	Zarejstr.	Wykreśl.	Zarejstr.	Wykreśl.	Zarejstr.	Wykreśl.	Zarejstr.	Wykreśl.	Zarejstr.	Wykreśl.
Działalność produkcyjna	1		3	6	1	1				
Budownictwo	6	3	3	5	7	3	1	1	3	5
Usługi handlowe i remontowe	3	7	7	8	4	5	4	8	7	5
Transport			6	2	4	2	3	4	5	4
Ochrona zdrowia			2						1	1
Pozostała działalność	4	3	17	4	6	11	10	8		12
razem	14	13	38	25	22	22	18	21	15	27

Ważniejsze podmioty gospodarcze (rejestrujące swoją działalność gospodarczą w KRS) prowadzące działalność na terenie gminy:

1. Przedsiębiorstwo Rolno-Usługowe Lichnowy Sp. z o. o. – Lichnowy
2. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Zwycięstwo” – Lichnowy
3. Piekarnia Chlebpól, Mięsiak i Kobyliński - Lichnowy
4. Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe Halina Zofia Kargol – Lichnowy
5. Bracia LAIRD Sp. z o. o. – Lisewo
6. Gospodarstwo Rolne „Piątka” M. Płaza i J. Kaczorowski – Lisewo
7. Gospodarstwo Rolne WENEDA Sp. z o. o. Borety I
8. Gospodarstwo Rolne Parchowo J. Pacek i K. Kaleta – Parszewo
9. Polska Hodowla i Obrót Zwierzętami Sp. z o. o. – Szymankowo
10. BS O/Malbork – Szymankowo
11. Firma Młynarsko – Piekarnicza „METRYKA” s.c. – Szymankowo
12. Zakład Produkcji Konsorcjum Usług Technicznych METO – Lisewo
13. Zakład Produkcyjno – Usługowy Wolski i syn - Lisewo
14. Bałtyckie Konsorcium Inwestycyjne Sp. z o. o. – Lisewo

15. P.P.H. „Ewa” S.C. A.R. Janowczyk - Starynia
16. Stacja Doświadczalna Oceny Odmian – Lisewo
17. P.P.U. „Wienox” spółka jawna J. Nowakowski, J. Wieszczyk - Tropiszewo

Od 2002 roku pojawia się nieznaczny trend zmniejszania się ilości osób prowadzących działalność gospodarczą. Ilość przedsiębiorców zarejestrowanych w KRS utrzymuje się w ostatnich latach na podobnym poziomie.

Wśród osób zarejestrowanych w EGD znaczna ilość to firmy jednoosobowe. Niektórzy rejestrujący działalność dokonują zamiany umów o pracę świadcząc usługi temu samemu pracodawcy na podstawie umowy o dzieło lub zlecenia.

Kierunki działania:

1. Stworzenie możliwości realizacji inwestycji przemysłowo-usługowych na terenie gminy w planach zagospodarowania przestrzennego w wybranych miejscowościach
2. Stworzenie możliwości rozwoju budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy w planach zagospodarowania przestrzennego w wybranych miejscowościach
3. Prowadzenie polityki podatkowej gminy wspierającej rozwój przedsiębiorczości szczególnie dla podmiotów tworzących nowe miejsca pracy.

5. Struktura bezrobocia i zatrudnienia

Bezrobocie oznacza sytuację, w której osoby zdolne do pracy, akceptując aktualne stawki płac, poszukują bezskutecznie płatnego zajęcia. Jest to bezrobocie przymusowe. Tym typem bezrobocia zajmują się w większości teorie i polityka zatrudnienia. Jednak bezrobocie może być także dobrowolne, jeśli ktoś nie chce pracować na oferowanych warunkach, mimo dostępności pracy. Bezrobocie jest równoznaczne z całkowitym brakiem możliwości zarobkowania.

Bezrobocie masowe i strukturalne powoduje wiele ekonomicznych, społecznych skutków, pociągających za sobą koszty materialne i ludzkie oraz rodzi wiele uciążliwych zjawisk patologii społecznej.

Bezsprzeczny wpływ na rozwój bezrobocia na terenie gminy Lichnowy miała likwidacja państwowych gospodarstw rolnych i związanych z nimi państwowych lub spółdzielczych placówek obsługi rolnictwa. Do jego wzrostu przyczyniły się także pogarszające ekonomiczne warunki gospodarowania w gospodarstwach wielkotowarowych, nastąpił spadek rentowności produkcji, zakłócona została płynność dochodów w szczególności z produkcji roślinnej, trudności ze zbytem zboża.

Rolnictwo stwarza miejsca pracy dla około 17 % mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym.

Stan bezrobocia na terenie gminy Lichnowy w latach 2000 – 2004 przedstawiają poniższe tabele:

Tabela Nr 1:

Liczba bezrobotnych na przestrzeni lat 2000 – 2004 wg w powiecie Malborskim

MIASTO/GMINA					
	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004
m. Nowy Staw	12,22%	14,26%	13,61%	12,89%	12,06%
g. Nowy Staw	13,21%	14,07%	13,94%	14,32%	14,19%
g. Lichnowy	12,63%	13,45%	14,23%	14,30%	13,59%
g. Miloradz	15,05%	14,49%	14,03%	14,12%	13,39%
g. Stare Pole	13,22%	13,85%	14,28%	14,43%	13,59%

Tabela Nr 2:

Informacja na temat osób bezrobotnych na terenie działania PUP Malbork

LATA	ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI								
	RAZEM	w tym kobiety	posiadający prawo do zasiłku	nie posiadający prawa do zasiłku	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów	młodzież (do 24 lat)	absolwenci szkół ponadpodstawowych	w wieku mobilnym 18-44 lat	pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy
31.12.2001	7858	4405	1826	6032	723	2155	370	6231	3790
31.12.2002	8021	4454	1505	6516	600	2199	335	6273	4258
31.12.2003	7710	4268	1230	6480	501	1911	286	5880	4182
31.12.2004	7319	4151	1149	6170	375	1683	-	5354	3961

Z analizy danych zawartych w tabelach wynika, iż na terenie gminy Lichnowy zamieszkuje większa liczba bezrobotnych niż w większości innych gmin z powiatu malborskiego.

Należy zaznaczyć, że liczba bezrobotnych w ostatnich latach maleje, a liczba bezrobotnych kobiet jest większa od liczby mężczyzn. Systematycznie wzrastała też liczba bezrobotnych nie posiadających prawa do zasiłku, choć sytuacja ta uległa poprawie w ostatnich dwóch latach.

Tabela Nr 3:
Bezrobotni w poszczególnych sołectwach (stan na 31.12.2004r.)

Lp.	Miejscowość	Ogółem mieszkańców	Bezrobotni	% bezrobotnych na ogół mieszkańców
1.	Lichnowy	815	81	9,93%
2.	Lisewo Malborskie	1359	144	10,60%
3.	Szymankowo	787	98	12,45%
4.	Pordenowo	106	6	5,66%
5.	Boręty	567	90	15,87%
6.	Dąbrowa	235	21	8,93%
7.	Tropiszewo	209	45	21,53%
8.	Parszewo	308	51	16,56%
9.	Lichnowki	430	71	16,51%
10.	Starynia	62	9	14,52%
11.	Razem Gmina Lichnowy	4878	616	12,63%
12.	W tym osoby w wieku mobilnym (18-44)	1948	484	24,85%

Z powyższego zestawienia wynika, iż najwyższy procent bezrobotnych występuje w sołectwach Tropiszewo i Parszewo, gdzie bezrobotni pochodzą w większości ze środowisk popegierowskich. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy sięga 12,63%, z czego 24,85% to osoby w wieku mobilnym (18-44).

Struktura bezrobocia na terenie gminy Lichnowy na dzień 31.12.2004r.

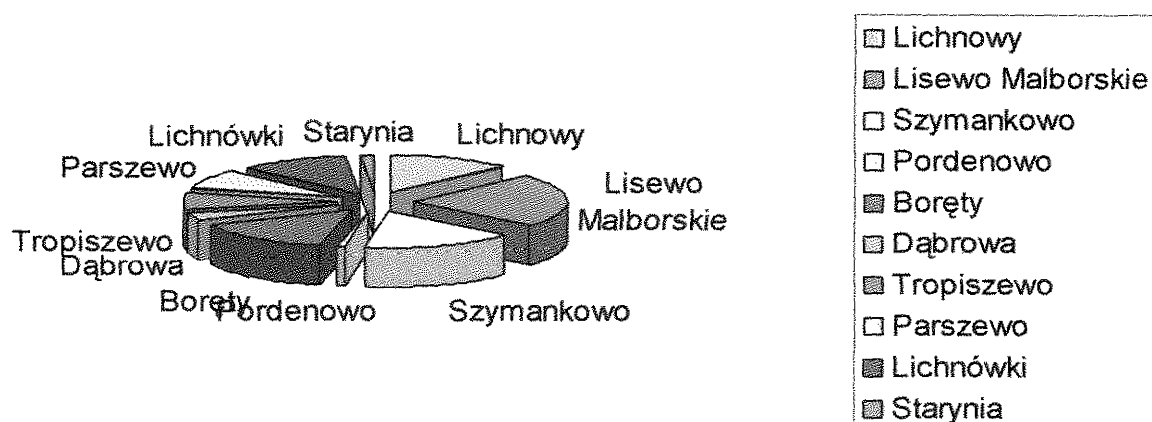


Tabela Nr 4:

Struktura bezrobocia na przestrzeni lat 2000 – 2004

	Bezrobocie na terenie gminy Lichnowy				
	2000	2001	2002	2003	2004
Bezrobotni ogółem	611	652	692	692	663
W tym kobiety	368	374	375	368	366
Udział % w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych	60,23%	57,36%	54,19%	53,18%	55,20%
Bezrobotni z prawem do zasiłku	129	136	122	110	88
Bezrobotni bez prawa do zasiłku	482	516	570	582	575
Udział % w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych	78,89%	79,14%	82,37%	84,10%	86,73%
Liczba osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, zasadniczym zawodowym	513	552	600	594	569
Udział % w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych	83,96%	84,66%	86,71%	85,84%	85,82%
Liczba osób z wykształceniem średnim i wyższym	98	100	92	98	94
Udział % w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych	16,04%	15,34%	13,29%	14,16%	14,18%
Liczba osób w wieku mobilnym	528	558	574	561	513
Udział % w stosunkach do ogólnej liczby bezrobotnych	86,42%	85,58%	82,95%	81,07%	77,38%
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	268	336	365	391	399
Udział % w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych	43,86%	51,53%	52,75%	56,50%	60,18%

Po dokonaniu analizy powyższych tabel można stwierdzić, że:

1. osoby długotrwale bezrobotne, zarejestrowane w biurze pracy stanowią zdecydowanie największą grupę – ich liczba przekracza 60% ogółu zarejestrowanych i z roku na rok liczba ta systematycznie wzrasta.
2. Wysoki, bo aż 85% udział w całej populacji bezrobotnych posiadających wykształcenie podstawowe i zawodowe.
3. Zaledwie 14% ludzi posiadających wykształcenie średnie lub wyższe pozostaje bez pracy.
4. Przeważający procent bezrobotnych z terenu naszej gminy stanowią kobiety 55,20%. Świadczy to o coraz większej aktywności oraz gotowości kobiet do podjęcia pracy.

W celu stopniowej redukcji bezrobocia i łagodzenia skutków istniejącego bezrobocia należy podjąć i realizować następujące kierunki działalności.

1. Organizowanie przez PUP w Malborku przy współpracy z gminą szkoleń w celu podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowej zgodnie z aktualnymi potrzebami i rynkiem pracy i zgodnie z opracowanym i przyjętym corocznie programem.

2. Zmiana polityki podatkowej gminy polegająca na obniżaniu stawek podatkowych tylko dla podmiotów tworzących nowe miejsca pracy (od 2006r.)

3. Stworzenie możliwości realizacji inwestycji przemysłowo-usługowych na terenie gminy w planach zagospodarowania przestrzennego w wybranych miejscowościach

4. Działalność socjalna

a) pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych bezrobociem

- mobilizowanie podopiecznych w poszukiwaniu zatrudnienia i usamodzielnianiu się poprzez zawieranie kontraktu pomiędzy bezrobotnym a Ośrodkiem Pomocy Społecznej określający zasady oraz cele do których należy zmierzać i uzależniający przyznanie pomocy finansowej od zaangażowania bezrobotnego w poszukiwanie zatrudnienia (dofinansowanie zakupu biletu do pracy, pomoc finansowa w formie zasiłków w ramach ustawy o pomocy społecznej)

- podejmowanie działań dotyczących psychospołecznych skutków bezrobocia

- środki finansowe pozostające w dyspozycji ośrodka w pierwszej kolejności wydawane będą na ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców zapewniające im :

- podstawowe wyposażenie do szkoły
- dofinansowanie kosztów zakupu biletów do szkół
- ciepły posiłek w szkole
- możliwość uczestniczenia w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych

- dążenie do wyrównywania szans edukacyjnych i wychowawczych poprzez udzielanie młodzieży kontynuującej naukę w szkołach ponadgimnazjalnych i studiującej pomocy materialnej na opłacenie czesnego czy zakup podręczników

b) punkt informacyjny dla osób bezrobotnych pozwoli na :

- zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia poprzez odpowiednie przygotowanie klienta do poszukiwania pracy (kontakt z doradcą zawodowym)

- pomoc w znalezieniu ofert pracy

- pośredniczenie w kontaktach z pracodawcami

- motywowanie do podjęcia nauki

- rekrutację osób zainteresowanych podjęciem różnego rodzaju szkoleń i kursów umożliwiających zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych (w ramach porozumień , partnerstwa z Urzędem Pracy, organizacjami działającymi w obszarze zatrudnienia , pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego)

- monitorowanie i wspomaganie osoby bezrobotnej w działaniach służących rozwiązaniu problemu bezrobocia (kontrakt socjalny)

5. Stypendia i pomoc materialna dla młodzieży uczącej się i studiującej oraz dojeżdżających do pracy.

6. Promocja gminy

7. Aktywne formy łagodzenia skutków bezrobocia tj.

- prace interwencyjne (corocznie)

- staże zawodowe (corocznie)

- udział w programach dla bezrobotnych realizowanych przez PUP

6. Stan środowiska przyrodniczego

Głównym dokumentem programowym z zakresu ochrony środowiska jest przyjęty przez Radę Gminy Lichnowy uchwałą Nr XXIX/239/05 z dnia 31.03.2005 r. „Program Ochrony Środowiska Gminy Lichnowy,” Program szczegółowo przedstawia zagadnienia związane z ochroną środowiska oraz nakreśla główne cele i kierunki działań.

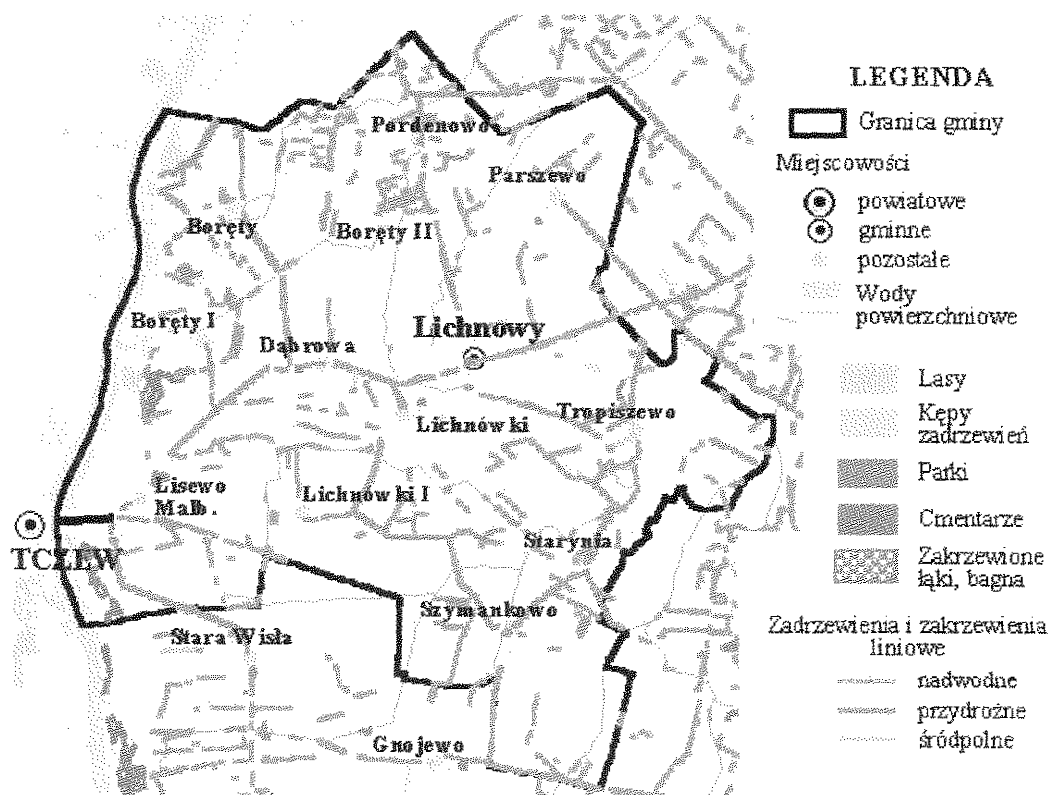
Gmina Lichnowy położona jest w granicach Wielkich Żuław Wiślanych.

Występujące tereny są w przeważającej mierze podmokłe. Wody gruntowe są płytkie i zanieczyszczone (poziom wód stabilizuje się na głębokości 1-2 m).

Niewielką część powierzchni gminy stanowią lasy (20 ha) i grunty zadrzewione (124 ha).

Na terenie gminy Lichnowy lasy i grunty leśne zajmują tylko 0,18% ogólnej powierzchni. Niewielkie fragmenty lasów występują w dolinach cieków, przy czym część z nich klasyfikowana jest nie jako lasy, lecz zadrzewienia. Nieco liczniej występują zbiorowiska krzewiaste. W strefie nadbrzeżnej Wisły w postaci mniej lub bardziej ciągłego pasa oraz na wyspach występują zarośla wiklin nadrzecznych. Zarośla wierzbowe występują również (przeważnie w postaci kęp) wzdłuż cieków i kanałów, stanowiąc inicjalną fazę łągów. Na terenie gminy Lichnowy, wobec znikomej ilości lasów, rolę uzupełniającą w systemie ekologicznym gminy stanowią stare parki i zadrzewione cmentarze, stanowiące ostoję niektórych gatunków flory i fauny leśnej.

Elementy zwiększające różnorodność biologiczną w gminie Lichnowy



199

Wzbogaceniem krajobrazu rolniczego są liczne zadrzewienia i zakrzewienia występujące wzdłuż dróg, miedz, cieków, w dnach zagłębień bezodpływowych oraz towarzyszące zabudowie. W rezultacie tereny rolne cechuje dość wysoka różnorodność biologiczna na poziomie krajobrazowym.

Obszary chronionego krajobrazu.

Dolina Wisły została uznana za korytarz ekologiczny rangi międzynarodowej w sieci ekologicznej ECONET¹. W Krajowym Systemie Obszarów Chronionych jest ona objęta ochroną w randze obszaru chronionego krajobrazu:

Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu (w granicach gminy Lichnowy 507 ha), obejmujący koryto i międzywale Wisły z łąkami, zakrzewieniami nadrzecznymi.

Stan i kierunki działań w najważniejszych zakresach:

Ochrona wód.

Źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych jest przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni terenu w wyniku działalności rolniczej, przenikanie zanieczyszczeń z „dzikich” lub niedostatecznie zabezpieczonych wysypisk i wylewisk odpadów, z nieodpowiednio składowanych na powierzchni terenu nawozów, środków ochrony roślin i innych substancji chemicznych, z nieszczelnych zbiorników sanitarnych (szamb), spływy zanieczyszczonych wód z terenów komunikacyjnych i magazynowych. Przyczyną groźnego zanieczyszczenia wód podziemnych mogą być również katastrofy naturalne lub sztuczne: zalanie przez wody powodziowe terenów oczyszczalni ścieków, awarie komunikacyjne pojazdów przewożących substancje szkodliwe.

Dla ochrony i poprawy stanu wód koniecznym jest:

- Realizowanie programu skanalizowania gminy,
- Oczyszczanie wód spływających z terenów komunikacyjnych i większych placów magazynowych;
- Likwidacja „dzikich” wysypisk i wylewisk, kontrola funkcjonowania składowiska odpadów oraz prowadzenia zbiorki odpadów przez mieszkańców;
- Kontrola funkcjonowania składowisk i magazynów substancji chemicznych;
- Budowa zbiorników na gnojowicę, zwłaszcza w większych obiektach hodowlanych;
- Zmniejszanie ilości zanieczyszczeń powierzchniowych pochodzenia rolniczego – m.in. przez upowszechnianie „Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej”
- Realizowanie programu związanego z przeciwdziałaniem zagrożeniom nadzwyczajnym i likwidacją ich skutków.

Ochrona powietrza.

Zanieczyszczenia powietrza rozchodzą się w znacznym zasięgu i w przypadku gminy Lichnowy w znacznej mierze pochodzą spoza terenu gminy. Na terenie gminy emisję stanowią lokalne i indywidualne źródła ciepła.

Kierunki działań:

- Likwidacja źródeł ciepła opalanych węglem kamiennym odpowiedzialnych za niską emisję
- Wykonanie termomodernizacji budynków komunalnych i użyteczności publicznej

- Zwiększenie udziału paliw płynnych w ogólnej strukturze paliw
- Zwiększenie udziału odnawialnych nośników energii cieplnej w ogólnym bilansie paliw

Z ogólnego zakresu ochrony przyrody należy:

- Prowadzić racjonalną gospodarkę zasobami zielonymi w tym przeznaczać do wycinki jedynie drzewa, chore lub stanowiące zagrożenie oraz skutecznie odnawiać drzewostan poprzez nasadzenia,
- Propagować i upowszechniać proekologiczną postawę mieszkańców poprzez stały wzrost świadomości. Jako instrumenty wykorzystywać:
 - Konkursy o ekologiczne
 - Konkurs „Piękna wieś”
 - Zebrania wiejskie
 - Kontrole z zakresu zbiórki odpadów
 - Akcja „Sprzątanie świata”.

7. System komunikacji, łączności i infrastruktury technicznej

Komunikacja.

Przez obszar gminy przebiega magistralna linia kolejowa relacji Tczew-Warszawa. W gminie jest jedna stacja kolejowa – Szymankowo oraz przystanek osobowy w Lisewie Malborskim. Obecnie trwają prace modernizacyjne linii kolejowej polegające na przebudowie i zmianie zagospodarowania stacji kolejowej w Szymankowie celem przystosowania jej do prędkości kursujących pociągów do 160 km/godzinę oraz prace nad opracowaniem przyszłych modernizacji do jeszcze wyższych standardów.

Wg złożonego wniosku do opracowanego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lichnowy przez PKP Dyрекcję Okręgu Infrastruktury Kolejowej w Gdańsku przez obszar gminy będzie przebiegał jeden z wariantów projektowanej Centralnej Magistrali Kolejowej, co wiąże się z:

- koniecznością utrzymywania rezerwy terenowej dla potrzeb tej inwestycji, zgodnie ze sporządzoną koncepcją przez Biuro Projektów Kolejowych w Gdańsku,
- na trasie projektowanego przebiegu obowiązuje zakaz lokalizacji dużych obiektów,
- dopuszcza się lokalizację małych obiektów na okres 20 – 25 lat.

W dalszych etapach projektowania zostaną ustalone zasady ewentualnego, tymczasowego zainwestowania pasa przeznaczanego pod budowę Centralnej Magistrali Kolejowej.

Na obszarze gminy jest 6 dróg powiatowych, których łączna długość wynosi – 45,16 km, dróg gminnych 54 km (w tym utwardzone – 11,0 km).. Na terenie gminy nie ma dróg wojewódzkich, ani krajowych, jedynie południowa granica gminy na odcinku około 2 km przylega do drogi krajowej nr 22 (Czarlin – Kaliningrad).

Na obszarze gminy funkcjonuje komunikacja autobusowa obsługiwana przez PKS Malbork, PKS Tczew, PPKS Nowy Dwór oraz 2 prywatne firmy przewozowe: Lisebus i Transport Zarobkowy i Usługi Z. Dobrzyński.

W gminy Lichnowy znajduje się 1 stacja paliw w miejscowości Lichnowy.

Schemat powiązań komunikacyjnych oraz lokalizację przystanków autobusowych przedstawia poniższa mapka (skala 1: 100.000).

Kierunki działania:

Istotnym problemem dla rozwoju gminy Lichnowy jest zły stan dróg powiatowych, a na wielu odcinkach katastrofalny.

Z uwagi na znaczenie społeczne i gospodarcze określa się priorytety remontowe dla dróg powiatowych:

1. droga powiatowa 122 (2340 G) odc. W Dąbrowie i Lisewie – wiadukt – skrzyżowanie na przywalu dł. 1,8 km
2. droga powiatowa 120 (2339 G) odc. Dąbrowa – Boręty dł. 3 km
3. droga powiatowa 124 (2917 G) odc. Szymankowo - Gnojewo dł. 2 km
4. droga powiatowa 132 (2925 G) odc. Lichnowy – Parszewo dł. 3,5 km
5. droga powiatowa 124 (2917 G) odc. Lichnowki – Szymankowo dł. 2 km

W celu przyspieszenie działań powiatu planuje się partycypację w kosztach w/w remontów.

Kolejnym krokiem dla poprawy stanu dróg jest akces gminy o przejęcie od powiatu dróg powiatowych nr 125 (2918 G) z Szymankowa do Tropiszewa i drogi powiatowej nr 121 (2915 G) w Borętach wsi z zamiarem późniejszego aplikowania o środki unijne na ich remont.

W zakresie remontów dróg gminnych przyjmuje się założenie utrzymania dobrego stanu nawierzchni utwardzonych oraz modernizację części dróg gruntowych.

Głównym celem dobrej komunikacji jest poprawa stanu najważniejszych ciągów drogowych stąd modernizacji poddane zostaną jedynie drogi gruntowe o istotnym znaczeniu gospodarczym i społecznym.

W sferze komunikacji publicznej rysuje się wyraźny trend ograniczania ruchu PKS oraz rozwoju sektora prywatnego. Uruchomienie kursów linii Lisebus wpłynęło na znaczną poprawę komunikacji, należy to uznać za właściwy symptom do dalszego rozwoju.

Infrastruktura techniczna.

Gospodarka wodna.

Ludność w obrębie gminy zaopatrywana jest w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego, wodociągów wiejskich i wodociągów zakładowych dawnych PGR-ów. Jedynie pojedyncze siedliska oddalone od układów zorganizowanych posiadają studnie indywidualne (kopane lub wiercone) o niedużych wydajnościach.

Sposób zaopatrywania w wodę poszczególnych miejscowości w obrębie gminy przedstawia poniższa tabelka.

LP.	NAZWA WSI OBREBOWEJ	NAZWA WSI I OSAD W OBRĘBIE	SPOSÓB ZAOPATRYWANIA W WODĘ
1.	Boręty	Boręty	z CWŻ
		Boręty II	z CWŻ
		Boręty III	z CWŻ
2.	Dąbrowa	Dąbrowa	z CWŻ
		Boręty I	z ujęcia zakładowego dawnego PGR-u
3.	Lichnowy	Lichnowy	z CWŻ

		Lichnowy ZR	z CWŻ
4.	Lichnowki	Lichnowki	z CWŻ
		Lichnowki I	z CWŻ
		Lichnowki II	z CWŻ
5.	Lisewo Malb.	Lisewo Malb.	z wodociągu wiejskiego
		Lisewo V	z wodociągu wiejskiego
6.	Parszewo	Parszewo	z CWŻ
		Parszewo ZR	z CWŻ
7.	Pordenowo	Pordenowo	z CWŻ
8.	Starynia	Starynia	z CWŻ
9.	Szymankowo	Szymankowo	z CWŻ
10.	Tropiszewo	Tropiszewo	z CWŻ

Teren gminy został w większości zwodociągowany w 1968-1974 r. Większość odbiorców zaopatrywana jest z Centralnego Wodociągu Żuławskiego. Wieś Lisewo posiada wodociąg wiejski. Istnieją także 1 wodociąg zakładowy na terenie dawnych PGR-ów. Wszystkie sołectwa w obrębie gminy zaopatrywane są w wodę z sieci wodociągowej administrowanej przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska Zakład Technicznych Usług Komunalnych w Starym Połu w imieniu Związku Komunalnego ds. Eksploatacji Centralnego Wodociągu Żuławskiego. Głównym źródłem zasilania w wodę CWŻ jest Zakład Produkcji Wody w Ząbrowie. Ogólna długość sieci wodociągowej na terenie gminy administrowanej przez NFOŚ wynosi 46,8 km. Obecnie na terenie gminy jest 286 gospodarstw rolnych, a tylko 4 gospodarstwa korzystają z własnych studni indywidualnych.

Wodociąg wiejski w Borętach zasilany był z jednej studni głębinowej Nr 1, wykonanej w 1968r. do głębokości 150 mb. Studnia ujmuje kredowy poziom wodonośny i nie wymaga uzdatniania.

W 2001 roku sieć wodociągowa w Borętach wsi oraz osiedlu Boręty II została podłączona do Centralnego Wodociągu Żuławskiego. Obecnie woda ze studni podawana jest do sieci wodociągowej stanowiąc uzupełnienie oraz stabilizator ciśnienia w przypadku jego spadków (np. gaszenie pożaru).

Wodociąg wiejski w Lisewie Malborskim

Ujęcie wody składa się z 2 studni głębinowych Nr 2 i 3 oraz hydroforni. Studnia nr 1 została zrealizowana w latach 70-tych.

Studnie nr 2 i 3 zostały wykonane w 1972 i 1973 r. Obie posiadają głębokość 130,0 m i ujmują kredowy poziom wodonośny. Woda nie wymaga uzdatniania. Woda do sieci podawana jest przez hydrofornię, w której zamontowane są 2 hydrofory po 3.500 l każdy. W roku 2004 wodociąg ten rozbudowano włączając do niego osiedle Lisewo V.

Głównymi zamierzeniami w zakresie modernizacji sieci wodociągowej są planowane:

- Budowa wodociągu z Boręt wsi do Dąbrowy
- Budowa wodociągu z Lisewa do Dąbrowy – włączenie do CWŻ

Gospodarka ściekowa.

W roku 2004 oddany został do eksploatacji zrealizowany przez Agencję Nieruchomości Rolnych w Gdańsku kolektor tłoczny z Lisewa Malb. do Nowego Stawu stanowiący główną magistralę i zlewnię dla większej części gminy. Przy pomocy środków SAPARD w tym samym roku gmina wybudowała kanalizację sanitarną dla miejscowości Lisewo.

Ponadto na terenie gminy istnieją następujące urządzenia służące gospodarce ściekowej:

2 oczyszczalnie ścieków typu „BIOBERE” dla Zespołów Szkół w – Lisewie Malborskim o wydajności $Q = 3,3 \text{ m}^3/\text{d}$, w Szymankowie o wydajności $Q = 4,6 \text{ m}^3/\text{d}$, przy Ośrodku Zdrowia w Lichnowach o wydajności $Q = 0,6 \text{ do } 15 \text{ m}^3/\text{d}$, dla budynku poczty w Szymankowie.

W roku bieżącym 2005 gmina przejęła od ANR stare oczyszczalnie ścieków docelowo przeznaczone do likwidacji: w Lisewie Malborskim oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o przepustowości $Q = 40 \text{ m}^3/\text{d}$, w Lichnowach oczyszczalnia typu „ECOBLOK” o wydajności $Q = 12,0 \text{ m}^3/\text{d}$ dla obsługi PUR Lichnowy, w Parszewie oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o przepustowości $Q = 22,0 \text{ m}^3/\text{d}$ obsługująca sektor mieszkalny w byłym PGR.

Kierunki planowanych zadań:

Budowa drugiego kolektora z Szymankowo do Gnojowa z włączeniem do systemu kanalizacji gminy Miłoradz

Współdziałanie z gminami Miłoradz i Malbork w zakresie budowy kolektora łączącego system kanalizacyjny gminy Miłoradz oraz część systemu gminy Lichnowy tj. zlewnię Szymankowo do oczyszczalni w Malborku – Kałdowo wieś. (tzw. Czerwone Stogi)

Kanalizowanie kolejnych miejscowości:

Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Szymankowo

Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Lichnowy i Lichnowki

Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Dąbrowa

Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Parszewo

Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Tropiszewo

Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Boręty I, Boręty II i Boręty wieś

oraz Modernizacja kanalizacji sanitarnej osiedla popegerowskiego w miejscowości Lisewo

Kanalizacja deszczowa nie ma w gminie zorganizowanych układów, a istniejące fragmentaryczne odcinki nie są zinwentaryzowane.

Melioracja.

Gmina Lichnowy w całości położona jest na terenie Żuław i w związku z tym posiada bardzo rozbudowaną sieć rzek, kanałów i rowów melioracyjnych. Utrzymaniem i konserwacją tych urządzeń zajmuje się Gminna Spółka Wodna Lichnowy.

Wykaz podstawowych ścieków w gminie Lichnowy:

- Kanał Pordenowski	-	5.725 mb
- Rzeka Mała Święta	-	8.853 mb
- Lisewska Struga	-	8.560 mb

- Kanał Linawa - 6.960 mb
- Kanał „51” Borety - 4.396 mb
- Kanał Lichowska Struga - 7.020 mb
- Kanał „80” Stara Wisła - 4.280 mb

Urządzenia melioracyjne na terenie gminy Lichnowy przystosowane są w większości do celów odwadniających jak rowy otwarte i sieć drenarska. Jedynie na terenie dawnego PGR-u Szymankowo stosowane jest nawodnienie podsiąkowe 57 ha użytków zielonych. Źródłem zaopatrzenia w wodę jest kanał Jeziorna Łacha wyposażony w system urządzeń piętrzących.

Zestawienie obszarów odwadnianych urządzeniami wodno-melioracyjnymi w gminie Lichnowy przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Obiekt	Powierzchnia ogółem	grunty orne	Użytki zielone	Inne
1.	Pordenowo	435,22	318,81	92,64	23,77
2.	Tropiszewo	409,86	292,67	96,82	20,37
3.	Starynia	342,72	205,37	23,47	13,88
4.	Szymankowo	897,39	526,96	314,74	55,69
5.	Lisewo	761,89	685,17	31,65	45,07
6.	Lichnowki	1210,82	965,70	172,51	72,61
7.	Dąbrowa	768,73	680,38	20,65	67,69
8.	Parszewo	537,44	455,06	46,14	36,24
9.	Lichnowy	1507,81	1379,84	65,64	62,33
10.	Borety	994,10	836,80	74,52	82,78
	Razem:	7765,98	6346,77	938,78	480,43

Gospodarka odpadami stałymi:

Kluczową podstawą działania w tym zakresie jest „Plan gospodarki odpadami dla gminy Lichnowy”, który przyjęty został przez Radę Gminy uchwałą Nr XXIX/238/05 z dnia 31.03.2005 r.

Gmina posiada czynne składowisko odpadów w Lisewie Malborskim. Powstało ono w roku 1997.

• Parametry składowiska

- rok oddania do eksploatacji 1998,
- powierzchnia 0,47 ha, użytkowana 0,26 ha
- projektowana pojemność 19 000 m³
- stopień wypełnienia ok. 54%
- ilość przyjmowanych odpadów poniżej 10 Mg/dobę
- stopień zagęszczenia ok. 1,5

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie usuwania odpadów komunalnych z terenu gminy Lichnowy uzyskało 5 firm. W praktyce aktywnie działają tylko dwie firmy.

- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp z o.o. w Nowym Dworze Gdańskim
tel. 0-55 247 24 96

Zakres usług:

- wywóz zmieszanych odpadów komunalnych
 - wywóz odpadów opakowaniowych z selektywnej zbiórki
 - administrowanie składowiska gminnego w Lisewie Malborskim
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej w Malborku
tel. 0-55 272 22 82

Zakres usług:

- wywóz z mieszanych odpadów komunalnych

Selektywna zbiórka odpadów realizowana jest we wszystkich 10 sołectwach gminy gdzie ustawione są pojemniki 1,1 m³

- 23 pojemniki siatkowe na opakowania z tworzyw sztucznych
- 3 pojemniki pełne na szkło, po 1 w Lisewie Malborskim, Lichnowach i Szymankowie

Kierunki działania:

- Eksploatacja składowiska do końca 2009 roku.
- Uczestnictwo w budowie regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Tczewie zgodnie ze złożoną deklaracją udziału w przedsięwzięciu pn. „Regionalny System Organizacji, Zbierania i Unieszkodliwiania Odpadów”.
- Objęcie obsługą wszystkich mieszkańców gminy.
- Prowadzenie stałej kampanii edukacyjną wśród młodzieży i osób dorosłych kreującą proekologiczne zachowania
- Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowisko poprzez zwiększenie poziomów odzysku i recykling odpadów
- Selektywna zbiórka odpadów w ogólnodostępnych trójpojemnikowych zestawach na terenie całej gminy.
- Redukcja odpadów biodegradowalnych

Gazyfikacja.

Obecnie na terenie gminy brak jest sieci gazu ziemnego, nie przebiegają również sieci gazu wysokiego ciśnienia. Gmina posiada opracowanie pt. „Koncepcja programowa – gazyfikacja gminy Lichnowy gazem ziemnym”, która uwzględnia powyższy kierunek zasilania gminy gazem ziemnym.

Zgodnie ze stanowiskiem gestora tego medium - Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie oddział Pomorski Okręgowy Zakład Gazownictwa w Gdańsku gmina przewidziana jest do gazyfikacji, lecz istniejące uwarunkowania finansowe nie pozwalają planować tej inwestycji w najbliższej perspektywie.

Źródłem gazu będą istniejące gazociągi i stacja I^o w Malborku i Nowym Stawie, co wymagać będzie budowy gazociągu średniego ciśnienia i sieci rozdzielczej na obszarze gminy.

Systemy wytwarzania energii cieplnej.

Na terenie gminy Lichnowy nie występuje potrzeba budowy scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło w obrębie poszczególnych wsi.

We wszystkich wsiach istnieją indywidualne systemy grzewcze, dostosowane do lokalnych potrzeb:

- budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i zagrodowe – indywidualne paleniska na paliwa stałe pojedynczo występują źródła na paliwa płynne.

Z większych źródeł występują systemy lokalne, które przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Nazwa	Miejscowość
1	Polska Hodowla i Obrót Zwierzętami „Polhoz” Sp. z o.o. Gospodarstwo Rolne w Szymankowie	Szymankowo
2	Ośrodek Zdrowia	Lichnowy
3	Urząd Gminy Lichnowy	Lichnowy
4	Szkoła Podstawowa	Szymankowo
5	Szkoła Podstawowa	Lichnowy
6	Szkoła Podstawowa	Lisewo Małborskie
7	Piekarnia „CHLEBPOL”	Lichnowy
8	Piekarnia	Szymankowo

W/w systemy grzewcze posiadają wydajność jednostkową mniejszą niż 0,5 MW.

Systemy telekomunikacyjne.

Teren gminy obsługują dwaj operatorzy telefonii przewodowej. Są nimi: Telekomunikacja Polska S.A. i Dialog.

Obszar gminy leży w zasięgu telefonii komórkowej cyfrowej GSM900 i analogowej.

Zgodnie z planami inwestycyjnymi Telekomunikacji Polskiej S.A. do końca 2005 r. wykonane zostanie: wymiana centrali na cyfrowe najnowszej generacji firmy Lucent Technologies, odcinek kabla światłowodowego na trasie Nowy Staw – Lichnowy długości około 7 km. Inwestycje pozwolą na poszerzenie świadczonych usług o : ISDN, poczta głosowa Centrex, preselekcja, usługi dodatkowe dla wszystkich przełączanych abonentów.

Linie energetyczne.

Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna 400kV o znaczeniu ponadlokalnym, zasilana z krajowego systemu elektroenergetycznego. W gminie nie ma Głównego Punktu Zasilania, a obsługę sieci średnich i niskich napięć prowadzi Rejon Energetyczny w Malborku.

Wzdłuż linii kolejowej przebiega linia światłowodowa o znaczeniu ponadlokalnym.

8. Oświata

W roku szkolnym 1999/2000 w związku z reformą szkolnictwa struktura organizacyjna jednostek oświatowych w gminie Lichnowy uległa zmianom. Funkcjonujące do tej pory trzy szkoły podstawowe (w Lisewie Malb., Lichnowach i Szymankowie) o strukturze organizacyjnej klas I-VIII zostały przekształcone w sześcioletnie szkoły podstawowe. Ponadto utworzono dwa gimnazja : Gimnazjum w Lisewie Malborskim oraz Gimnazjum w Lichnowach. Również w 1999r. utworzono dwa zespoły szkół : Zespół Szkół w Lisewie Malborskim (z połączenia Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Lisewie Malb.) oraz w Lichnowach (z połączenia Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Lichnowach). W roku 2003 władze gminy, po uzyskaniu pozytywnej opinii Kuratora Oświaty w Gdańsku, podjęły decyzję o utworzeniu z dniem 01 września 2003r. Gimnazjum w Szymankowie i połączeniu go ze Szkołą Podstawową w Zespół Szkół w Szymankowie. Było to podyktowane głównie chęcią zrównoważenia ilości dzieci w poszczególnych placówkach, wykorzystania bazy lokalowej szkoły w Szymankowie oraz ograniczeniem kosztów dowozu dzieci. W chwili obecnej na terenie gminy Lichnowy funkcjonują trzy zespoły szkół powstałe z połączenia szkół podstawowych i gimnazjów. Ponadto przy każdej szkole podstawowej funkcjonują oddziały przedszkolne (klasy „0”).

W roku szkolnym 2004/2005 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszczało łącznie 465 dzieci, do gimnazjów - 262 dzieci, natomiast 70 dzieci do klas „0”. W placówkach oświatowych znalazło w wyżej wymienionym roku zatrudnienie łącznie 65 nauczycieli, z czego 21 w Zespole Szkół w Lichnowach, 28 w Zespole Szkół w Lisewie Malb. oraz 16 w Zespole Szkół w Szymankowie. Poziom wykształcenia oraz stopień awansu zawodowego nauczycieli zatrudnionych w poszczególnych placówkach oświatowych obrazuje Tabela Nr 1.

Gmina Lichnowy zapewnia dowóz do szkół dla 222 dzieci, co stanowi koszt rzędu 156.700 zł. Od 01.01.2005r. dowozy realizowane są przez prywatnego przewoźnika wyłonionego w drodze przetargu. Dowozy mają charakter zamknięty, co znacznie je usprawnia.

Baza lokalowa poszczególnych placówek oświatowych przedstawia się w sposób następujący :

- 1) Zespół Szkół w Lichnowach funkcjonuje na bazie dwóch budynków tzw. starej i nowej szkoły, gdzie łącznie znajduje się 16 pomieszczeń dydaktycznych (w tym 2 sale komputerowe oraz sala gimnastyczna),
- 2) Zespół szkół w Lisewie Malborskim funkcjonuje na bazie dwóch budynków, gdzie łącznie znajduje się 16 pomieszczeń dydaktycznych (w tym 2 sale komputerowe oraz sala gimnastyczna),
- 3) Zespół Szkół w Szymankowie funkcjonuje na bazie dwóch budynków (tzw. starej i nowej szkoły), gdzie łącznie znajduje się 12 pomieszczeń dydaktycznych (w tym 1 sala komputerowa); szkoła posiada tylko salę ćwiczeń

Stan bazy lokalowej jest dobry. Oświata jest dziedziną, w której poczyniono jedne z największych inwestycji takich jak: budowa dwóch sal gimnastycznych- w Lichnowach i Lisewie Malborskim, przygotowanie 5 pracowni komputerowych, wykonanie w dwóch placówkach ekologicznych kotłowni olejowych, utwardzenie placu wokół budynku szkoły w Lichnowach, remont dachu szkoły w Lisewie Malb. W 2004r. w Szymankowie dokonano również przebudowy ciągu komunikacyjnego (powstały szatnie i zaplecze socjalne dla dzieci).

Analizując dane prognostyczne na najbliższe 6 lat (Tabela 2A, 2B i 2C) dotyczące ilości dzieci, które będą uczęszczały do oddziałów przedszkolnych, szkół podstawowych i

gimnazjów należy stwierdzić, iż obecna baza szkolna jest i będzie wystarczająca dla zapewnienia odpowiedniego poziomu procesu dydaktyczno-wychowawczego. Można zaobserwować natomiast tendencję malejącą w ilości dzieci, które będą uczęszczały do szkół w ciągu najbliższych 6 lat. Jest to wynikiem zmniejszającego się przyrostu naturalnego. Konsekwencją takiej sytuacji może być konieczność zmniejszenia obsady pedagogicznej w poszczególnych placówkach oświatowych.

Istotnym z punktu widzenia ekonomicznego jest również podejmowanie działań zmierzających do W związku z powyższym gmina rozpoczęła już starania o co z pewnością pozwoli znacznie zmniejszyć tę pozycję.

Podsumowując należy wskazać również najważniejsze kierunki działań:

- podejmowanie działań wychowawczych w zakresie przeciwdziałania patologiom i zagrożeniom patologicznym.

- redukcja kosztów dowozu dzieci do szkół,
- zakup szkolnego samochodu – Gimbusa,
- systematyczne poprawianie i ulepszanie bazy lokalowej szkół,
- budowa sali gimnastycznej oraz boiska sportowego w szkole w Szymankowie,
- budowa boiska sportowego przy ZS w Lichnowach
- kompleksu sportowego przy ZS w Lisewie Małb.
- termomodernizacji obiektów szkolnych.

Tabela Nr 1 Dane z roku szkolnego 2004/2005

Nazwa placówki	Poziom wykształcenia (ilość nauczycieli)			Stopień awansu zawodowego (ilość nauczycieli)			
	wyższe mgr z przyg. pedagog.	wyższe z przyg. pedagog.	średnie z przyg. pedagog.	stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany
Zespół Szkół w Lichnowach	18	1	2	3	2	12	4
Zespół Szkół w Lisewie Malb.	26	2	-	2	3	16	7
Zespół Szkół w Szymankowie	13	3	-	1	4	10	1
Ogółem	57	6	2	6	9	38	12

20

Tabela Nr 2A

Rodzaj zagadnienia	LISEWO								
	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Ilość dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego	42	37	29	34	29	29	22	24	23
Ilość dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej	210	214	217	208	207	189	189	178	163
Ilość dzieci uczęszczających do gimnazjum	106	100	102	99	102	106	111	109	111
Ilość zatrudnionych nauczycieli	28	28	28	26	-	-	-	-	-
Ilość absolwentów wybierających									
- szkoły zawodowe,	15	-							
- licea ogólnokształcące	8	19		-	-	-	-	-	
- technika	6	3	-						
- licea zawodowe,	5	6							
- nie podjęło nauki	-	-							

Tabela Nr 2B

Rodzaj zagadnienia	LICHNOWY								
	2002/3003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Ilość dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego	29	18	27	24	30	22	27	21	22
Ilość dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej	168	166	151	162	153	156	149	147	153
Ilość dzieci uczęszczających do gimnazjum	152	74	83	93	105	95	90	88	66
Ilość zatrudnionych nauczycieli	21	20	21	20	-	-	-	-	-
Ilość absolwentów wybierających									
- szkoły zawodowe,	15	5							
- licea ogólnokształcące	34	6	-	-	-	-	-	-	
- technika	-	10							
- licea zawodowe,	-	-							
- nie podjęło nauki	-	-							

Tabela Nr 2C

Rodzaj zagadnienia	SZYMANKOWO								
	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Ilość dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego	12	18	14	13	13	10	13	10	15
Ilość dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej	90	96	97	101	101	95	84	80	71
Ilość dzieci uczęszczających do gimnazjum	-	66	67	60	51	47	54	57	57
Ilość zatrudnionych nauczycieli	16	16	16	16	-	-	-	-	-
Ilość absolwentów wybierających									
- szkoły zawodowe,		5							
- licea ogólnokształcące	-	7	-	-	-	-	-	-	
- technika		2							
- licea zawodowe,		7							
- nie podjęło nauki		-							

9. Kultura i sport

W ostatnich latach gmina Lichnowy wzmogła działania ukierunkowane na rozwój kultury i propagowanie sportu wśród dzieci i młodzieży. W staraniach o podniesienie poziomu kulturalnego kładzie się szczególny nacisk na integrację mieszkańców i zachowanie tradycji kulturowej. W tym też celu władze gminy podjęły konkretne działania.

Z dniem 1 stycznia 2003 r. uchwałą Rady Gminy nr XXXVI/41/2002 z dnia 29 sierpnia 2002 r. został utworzony Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Lichnowach. Ośrodek jest samorządową instytucją kultury, dla której działalność kulturalna i sportowa jest działalnością podstawową i zarazem podstawowym celem. Siedzibą GOKiS jest wieś Lichnowy, w skład GOKiS wchodzi ośrodek kultury oraz świetlice wiejskie. Swą działalnością GOKiS obejmuje teren gminy Lichnowy.

Głównym celem działalności GOKiS jest:

- a) rozpoznawanie, rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalno-sportowych
- b) wypełnianie wolnego czasu dzieci i młodzieży poprzez organizację różnego typu imprez i zajęć w świetlicach wiejskich, halach sportowych miejscowych szkół oraz boisk,
- c) organizacja imprez kulturalno-rekreacyjnych, sportowych o charakterze gminnym
- d) integracja mieszkańców i zachowanie tradycji kulturowej
- e) współpraca kulturalna z innymi partnerami z zakresu kultury w kraju i zagranicą

Podstawowa działalność głównie w okresie jesienno-zimowym prowadzona jest w oparciu o następującą bazę lokalową i sportową:

- świetlicę środowiskową Nazaret w Lichnowach, która wyposażona jest w kawiarenkę, salę komputerową, siłownię, bilard, stół do gry „Piłkarzyki” oraz różnego rodzaju gry planszowe.
- świetlice wiejską w Tropiszewie, która wyposażona jest w podstawowy sprzęt, stoliki, krzesła, radiomagnetofon, stół do tenisa, różnego typu gry planszowe.
- świetlicę wiejską w Szymankowie, która wyposażona jest w podstawowy sprzęt: radiomagnetofon, stół do tenisa, bilarda i szereg różnego typu gier planszowych.
- świetlicę wiejską w Dąbrowie, która również wyposażona jest w podstawowy sprzęt: stoliki, krzesła, stół do tenisa i gry planszowe.

Działalność GOKiS prowadzona jest w trzech kierunkach:

1. Działalności na bazie istniejących świetlic, sal i boisk poprzez prowadzenie stałych zajęć dostosowanych do potrzeb dzieci i młodzieży w danym środowisku.
2. Organizacji imprez o charakterze masowym (gminnym) w postaci festynów rekreacyjno – sportowych, zawodów, koncertów, konkursów itp.
 - cykliczny charakter mają:
 - konkurs na palmę wielkanocną,
 - konkurs na wieniec dożynkowy,
 - festyny z okazji Dnia dziecka, powitania lata, dnia strażaka, święta ludowego, Dożynek Gminnych, Dnia Seniora, Andrzejek,
 - Manifestacja Pokojowa w Szymankowie,
 - Święto odzyskania niepodległości,
3. Diagnozowania środowiska i jego potrzeb. Rozwijania, ulepszania tego co jest dobre i sprawdzone, szukania nowych form i możliwości w celu wypracowywania stałych metod pracy.

W okresie wiosenno – letnim w każdym sołectwie organizowane są imprezy kulturalno – rekreacyjne. Cyklicznie organizowane są turnieje piłki nożnej, siatkowej oraz turnieje tenisa stołowego. Działania GOKiS są aktywnie wspierane przez mieszkańców gminy, szkoły i OSP.

Na mocy Uchwały Rady Gminy Lichnowy Nr XXXV/27/2002 z dnia 28.06.2002r. z dniem 01.01.2003r. została utworzona Gminna Biblioteka Publiczna w Lichnowach wraz z punktami bibliotecznymi w Szymankowie i Lisewie Malborskim. Biblioteka jest samorządową instytucją kultury, której podstawowym zadaniem jest organizowanie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych oraz symulowanie, rozwijanie i zaspakajanie zróżnicowanych potrzeb czytelniczych, oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców gminy.

Biblioteka Gminna i punkty biblioteczne funkcjonują w pomieszczeniach szkolnych na podstawie umów użyczenia lokali oraz porozumień zawartych między dyrektorem biblioteki a dyrektorami szkół. Działalność Biblioteki oprócz upowszechniania czytelnictwa skupia się również na innych formach takich jak : przeprowadzanie konkursów (fotograficznych, plastycznych), wydawanie publikacji (np. " Zabytki gminy Lichnowy, „Kościoły gotyckie w gminie Lichnowy), organizacja imprez czytelniczych, prowadzenie warsztatów, zajęć pedagogicznych z dziećmi i młodzieżą. Do czytelnika dorosłego kierowana jest natomiast dodatkowa oferta pod hasłem Książka na telefon.

Przewidywane kierunki rozwoju dotyczące działalności programowej w zakresie kultury.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Lichnowach

A. W zakresie działalności kulturalnej:

- zwiększenie ilości imprez rekreacyjno-sportowych – zwłaszcza w mniejszych miejscowościach.
- Zwiększenie ilości zajęć mających na celu rozwijanie zainteresowań i umiejętności – takich jak ognisko muzyczne, plastyczne taneczne
- stworzenie w świetlicach wiejskich kawiarenek internetowych
- utworzenie gminnej orkiestry
- kontynuację współpracy z ośrodkami kultury z kraju i z zagranicy
- zwiększenie liczby cyklicznych konkursów dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy

B. W zakresie rozwoju bazy :

- modernizacja boiska sportowego w Lichnowach
- W świetlicy wiejskiej w Tropiszewie - doposażenia świetlicy w niezbędny sprzęt ,dokończenie remontu pomieszczeń świetlicowych , poprawa ogrzewania oraz wykonania i instalacji odgromowej.
- W świetlicy wiejskiej w Szymankowie – doposażenia świetlicy w podstawowy sprzęt sportowy, gry planszowe itp.
- W świetlicy wiejskiej w Dąbrowie – wykonanie kapitalnego remontu pomieszczeń świetlicowych, poprawa ogrzewania, doposażenie świetlicy w podstawowy sprzęt oraz stworzenie na terenie boiska sportowego placu zabaw.
- W Parszewie – dokończenie remontu pomieszczeń świetlicy.
- Utworzenia świetlic wiejskich w Borętach i Lisewie Malborskim.
- Budowa mini kompleksów sportowo-rekreacyjnych we wszystkich sołectwach i osiedlach.

Gminna Biblioteka Publiczna w Lichnowach

A. W zakresie działalności programowej :

- przeprowadzenie pełnej komputeryzacji procesów bibliotecznych (do końca 2007r.),

- 127
- zakup komputera stanowiskowego dla czytelnika (do końca 2006r.),
 - poszerzenie oferty bibliotecznej o dostęp do internetu (w zależności od terminu podłączenia do stałych łączy),
 - założenie strony www biblioteki i udostępnienie katalogu bibliotecznego w internecie (do końca 2008 r.),
 - udostępnienie katalogu bibliotecznego w sieci szkolnej (do końca 2006 r.),
 - dalsza promocja biblioteki i czytelnictwa, stałe poszerzanie oferty czytelniczej,
 - udział biblioteki w tworzeniu wydawnictw regionalnych (jako działanie ponadprogramowe),

B. W zakresie rozwoju bazy lokalowej:

- przeniesienie biblioteki do większego pomieszczenia w budynku „starej szkoły” w Lichnowach (do końca 2007r.).

10. Współpraca międzynarodowa

06 kwietnia 1995r. Rada Gminy Lichnowy Uchwałą Nr VI/13/95 postanowiła nawiązać współpracę z gminą Kirchanschoring położoną w

Landzie Bawaria w Niemczech. Nawiązanie kontaktów dotyczyć miało między innymi : wymiany młodzieży, współpracy w dziedzinie oświaty, współpracy kulturalnej i w zakresie ochrony środowiska.

W ślad za uchwałą, 15 marca 1996r. podpisano akt partnerstwa między Gminą Lichnowy a Gminą Kirchanschoring. Rady obu gmin w akcie tym wyraziły życzenie urzeczywistnienia wypowiedzeń i ducha zawartych w Umowie Polsko-Niemieckiej z 17 czerwca 1991r. o przyjaznym sąsiedztwie i współpracy, chęć przyczynienia się do otwarcia granic w Europie i do wzajemnego zrozumienia się Polaków i Niemców. W tym celu obie gminy zobowiązały się do stwarzania możliwości poznania się mieszkańców obu gmin i zaprzyjaźnienia, współpracy na płaszczyźnie kulturalnej, artystycznej, sportowej, socjalnej oraz w dziedzinie ekologii, rozszerzenia działania na płaszczyźnie kościelnej, zwrócenia szczególnej uwagi na kontakty między młodzieżą obu gmin. Ponadto przedstawiciele obu gmin zobowiązali się spotykać regularnie celem sporządzenia bilansu i zastanowienia się nad dalszym rozwojem stosunków partnerskich oraz ich oceniania.

Partnerska Gmina Kirchanschoring jest niewielką gminą położoną w Landzie Bawaria, w powiecie Traunstein. Liczy ok. 3.000 mieszkańców, powierzchnia 2523 ha. Władze lokalne mają swoją siedzibę w miejscowości wypoczynkowej Kirchanschoring, liczącej ok. 1330 mieszkańców. W gminie Kirchanschoring znajduje się szkoła podstawowa i gimnazjum, przedszkole, ośrodek zdrowia. Na terenie gminy prosperują również liczne zakłady spożywcze, przemysłowe, gastronomiczne, obuwnicze, odzieżowe, fryzjerskie, piekarnie, rzeźnie, sklepy. Gmina ta dba również bardzo o środowisko naturalne. Gmina posiada własny zakład utylizacji odpadów.

Pierwsze kontakty z gminą Kirchanschoring odbywały się w trakcie trwania kadencji burmistrza Hansa Strassera. 2 maja 2002r. nastąpiła zmiana na fotelu burmistrza Kirchanschoring. Nowym burmistrzem został Albert Reiter.

Urzeczywistniając postanowienia aktu partnerstwa obie strony postanowiły aktywnie współdziałać na rzecz rozwoju stosunków między mieszkańcami obu gmin. Głównym akcentem kontaktów obu partnerów od początku istnienia współpracy jest przede wszystkim wymiana młodzieży. Począwszy od 1997r. (pierwsza wizyta 40-osobowej grupy niemieckiej młodzieży w Lichnowach) do chwili obecnej odbyło się kilka grupowych spotkań, które wpłynęły bardzo pozytywnie na stosunki między obu partnerami. Młodzież miała okazję poznać się wzajemnie, poznać historię i kulturę obu narodów, nawiązać bliższe znajomości i przyjaźnie.

Współpraca z gminą Kirchanschoring rozwija się również na polu kontaktów między dorosłymi mieszkańcami obu gmin. Doszło między innymi do dwóch spotkań artystów z Lichnow oraz Kirchanschoring. Podczas spotkań artyści mieli szansę zaprezentowania swoich prac.

Dość znaczącym akcentem dotychczasowej współpracy jest wymiana między strażakami z ochotniczych straży pożarnych partnerskich gmin. Strażacy z miny Lichnowy gościli w Niemczech w 1999r. na uroczystościach 100-lecia miejscowej straży pożarnej, partnerzy z Niemiec uczestniczyli zaś w obchodach 50-lecia OSP w Lichnowach. Kontakty na wskazanym polu są wciąż żywe i rozwijają się. W 2005r. grupa młodzieży wraz z opiekunami weźmie udział w międzynarodowych zawodach drużyn młodzieżowych ochotniczych straży pożarnych, które odbędą się w Kirchanschoring.

Znaczącym akcentem dotychczasowej współpracy była również pomoc rzeczowa udzielana kilkakrotnie przez partnera niemieckiego, w postaci odzieży oraz sprzętu gospodarstwa domowego. Pomoc ta była możliwa dzięki szczególnemu zaangażowaniu w działalności charytatywnej mieszkanki Kirchanschoring Pani Gudrun Scharbert.

12 listopada 2002r. za wybitną działalność w zakresie porozumienia między narodami burmistrze Hans Strasser oraz Pani Gudrun Scharbert uhonorowani zostali wysokim polskim

129

odznaczeniem „Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasług Polskiej Rzeczypospolitej”. Jest to najwyższe odznaczenie, jakie Polska nadaje obcokrajowcom. Z inicjatywą nadania w/w odznaczeni wystąpiła Rada Gminy Lichnowy. Delegacja z gminy Lichnowy na zaproszenie strony niemieckiej była obecna przy nadaniu w/w odznaczeń.

Analizując dotychczasowy przebieg i charakter współpracy partnerskiej z gminą Kirchanschoring można wytyczyć trzy główne kierunki jej rozwoju na najbliższą przyszłość:

1) kontynuowanie organizowania systematycznych, cyklicznych spotkań młodzieży (wymiana młodzieży),

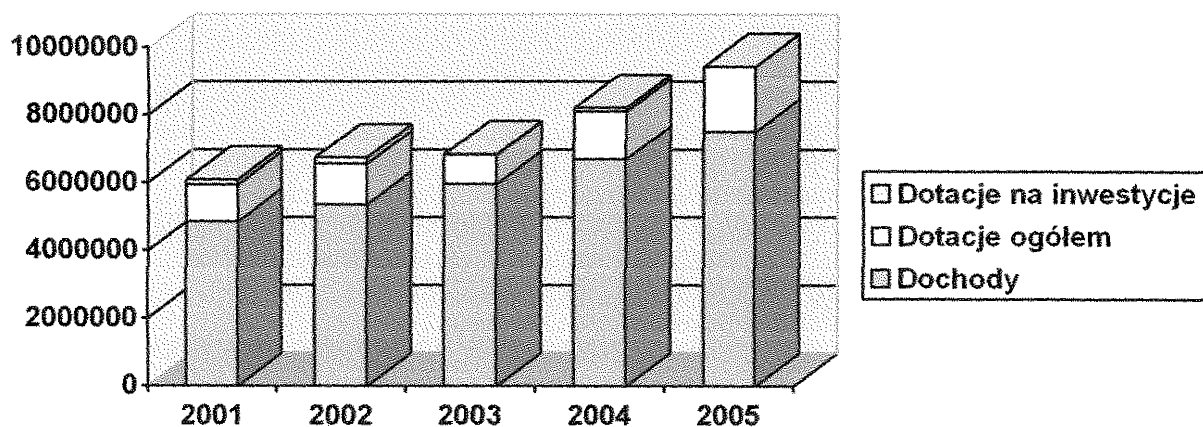
2) podtrzymywanie kontaktów między dorosłymi mieszkańcami obu gmin, w tym w głównej mierze między członkami ochotniczych straży pożarnych 3) czynienie starań o pozyskanie dzięki pomocy partnerskiej gminy kapitału zagranicznego oraz promocja gminy w zakresie pozyskania sponsora.

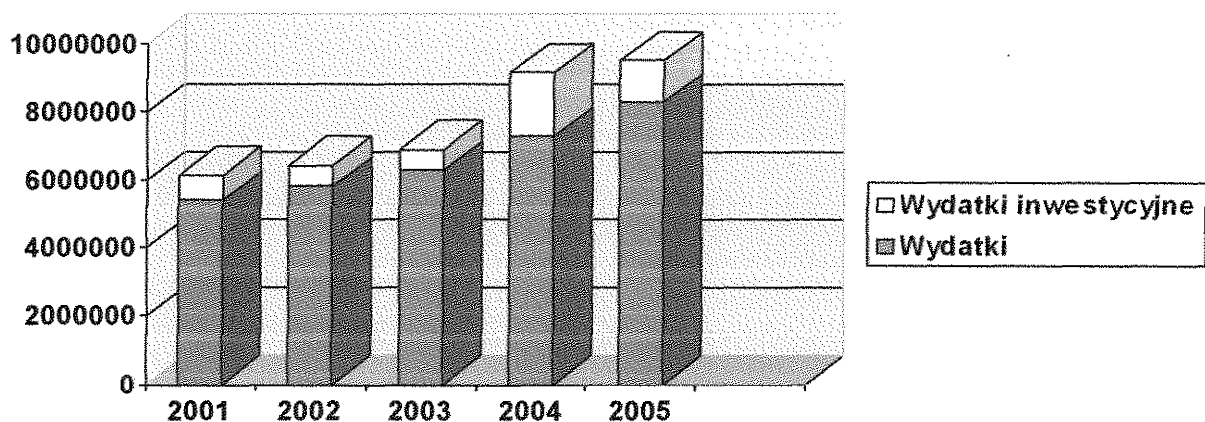
11. Budżet gminy Lichnowy

W oparciu o dane wynikające z analizy wykonania budżetu gminy za lata 2001-2005 wynika, że podstawowymi dochodami gminy są dochody własne : podatki, opłaty lokale, odsetki, sprzedaż mienia komunalnego oraz źródła zewnętrzne : subwencja oświatowa, subwencja ogólna, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa. Podatki lokalne stanowią 22% dochodu budżetu, subwencje z budżetu państwa 48% dochodu budżetu, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa 6,2% dochodu budżetu, dotacje celowe 18,5% dochodu budżetu oraz inne dochody własne: usługi, sprzedaż mienia

komunalnego, opłata skarbową, 5,3% dochodu budżetu. Podstawę opodatkowania podatkami lokalnymi stanowi podatek rolny (11% budżetu) i podatek od nieruchomości (9,6% budżetu). Stawki podatku rolnego na przestrzeni ostatnich lat gmina ustalała na poziomie maksymalnym tj. równoważności pieniężnej 2,5 q żyta ustalanej na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, natomiast stawki podatku od nieruchomości ustalano na poziomie 60% stawek maksymalnych ustalanych przez Ministra Finansów Publicznych. Przewiduje się, że dochody własne gminy wzrosną o stopień inflacji, który za ostatnie 3 lata wyniósł średnio 3%, pod warunkiem, że ustawodawca nie nałoży na gminy nowych zadań. Z uwagi na rolniczy charakter gminy nie planuje się dodatkowych dochodów od silnych, nowo tworzonych podmiotów gospodarczych, które zmieniłyby strukturę dochodów gminy. W związku z powyższym na realizację inwestycji, łącznie ze spłatą zobowiązań, z budżetu gminy można przeznaczyć 5% dochodów budżetu tj. ok. 550.000 zł rocznie. W celu wygosparowania wyższych środków należy opracować program oszczędnościowy.

Treść	2001	2002	2003	2004	2005
Dochody budżetu	6 090 163	6 744 191	6 847 760	8 215 028	9 424 952
Z tego:					
I. Dochody własne	1 645 470	1 993 881	1 856 911	2 113 202	2 998 592
Dotacje na zadania własne i zlecone	1 092 264	1 203 201	868 469	1 396 832	2 998 592
Dotacje na inwestycje	149 000	177 494	26 000	123 200	0
Wydatki budżetu	6 143 168	6 434 245	6 898 799	9 146 204	9 501 493
Wydatki inwestycyjne	751 428	609 302	607 840	1 864 901	1 216 404





Dochody własne gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Treść	2001	2002	2003	2004	2005
Dochody na 1 mieszkańca	1256	1422	1415	1691	1926

Prognoza budżetu wg założeń jak w/w opisie oraz z uwzględnieniem planów inwestycyjnych na lata 2006-2013

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody ogółem	8 762 924	8 938 182	9 116 946	9 299 285	9 485 271	9 674 976	9 868 476	10 267 162
Wydatki bieżące	8 324 778	8 491 273	8 661 099	8 834 321	9 011 007	9 191 227	9 375 052	9 753 804
Wydatki na obsługę długu	7 000	0	0	0	0	0	0	0
Własne środki inwestycyjne	431 146	446 909	455 847	464 964	474 264	483 749	493 424	513 358

III. Diagnoza rozwoju społeczno-gospodarczego oraz możliwości rozwojowe gminy Lichnowy

Podstawą opracowania tego rozdziału były wyniki ankiety, której treść stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej strategii. Ankieta została podzielona na trzy podstawowe działy:

- I – ocena ogólnych zagadnień dotyczących gminy w głównych dziedzinach życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego;
- II – ocena szczegółowa sytuacji gminy,
- jakość środowiska przyrodniczego .
 - potencjał społeczny gminy
 - jakość zagospodarowania
 - poziom warunków życia
 - jakość gospodarki – sytuacja gospodarcza gminy .

III – mocne i słabe strony gminy Lichnowy, w której należało wymienić co najmniej o 3 cechy pozytywne i negatywne różnych sfer życia w gminie Lichnowy.

Ankiety wypełniły 42 osoby spośród radnych, sołtysów i członków Rad Sołeckich.

Celem przeprowadzenia ankiety było rozpoznanie silnych stron gminy, na których należy opierać dalszy rozwój oraz słabych stron, które należy ograniczać.

1 . Ocena aktualnej sytuacji gminy.

Wyniki ankiety przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym .

LP.	Postawione pytanie	Ocena aktualnej sytuacji gminy			
		Dobra	Przeciętna	Zła	Nie potrafię ocenić
1.	Jakość środowiska przyrodniczego	8	29	5	0
2.	Jakość zagospodarowania	5	28	7	2
3.	Atrakcyjność krajobrazu	3	29	8	2
4.	Potencjał społeczny gminy	4	26	5	7
5.	Poziom warunków życia	0	18	23	1
6.	Aktywność społeczna	4	17	21	0
7.	Jakość gospodarki	3	22	14	3
8.	Wspieranie przedsiębiorczości	11	10	14	9
9.	Powiązania zewnętrzne gminy	17	16	4	5

W udzielonych odpowiedziach gmina została oceniona jako przeciętna , atrakcyjna dla mieszkańców jak i dla rozwoju przedsiębiorczości .

Analizując szczegółowo zadane w ankiecie pytania zauważamy że w ocenie ankietowanych najgorzej oceniony został poziom życia, efektywność społeczna, jakości gospodarki, wspieranie przedsiębiorczości, a więc w dziedzinach bezpośrednio niezależnych od władz samorządowych, które są uwarunkowane przez charakter gminy.

2. Ocena szczegółowa sytuacji gminy.

W punkcie II ankiety, ankietowani ustosunkowali się do ważności problemów w skali gminy ograniczając się do problematyki zawartej w ankiecie.

Lp.	Postawione pytania	Ocena ważności problemu		
		Bardzo ważny	Niezbyt ważny	To nie jest problem
1.	Zagrożenia powodzią	42	0	0
2.	Zły stan techniczny systemów melioracyjnych	42	0	0
3.	Brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków	39	2	0
4.	Brak lasów	19	17	6
5.	Brak zróżnicowania krajobrazu	12	22	7
6.	Niewykorzystany potencjał kulturowy	25	12	3
7.	Brak promocji gminy i infrastruktury turystycznej	26	11	5
8.	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	25	15	2
9.	Zabudowa blokowa wsi	8	22	11

Za bardzo ważny problem ankietowani uważali zagrożenie powodzią, zły stan techniczny systemów melioracyjnych, brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Wiąże się to niewątpliwie z położeniem geograficznym gminy oraz z zmniejszającymi się nakładami na utrzymanie urządzeń melioracyjnych podstawowych i szczegółowych. Znaczącą poprawę przyniosły działania remontowo-konserwacyjne urządzeń melioracyjnych w latach 2002 – 2003.

Sytuacja taka powoduje coraz większe zagrożenie powodziowe na terenie gminy.

Po rozwiązaniu problemu odpadów komunalnych, za bardzo ważny problem ankietowani uznali brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Sytuacja ta w powiązaniu z zagrożeniem powodziowym stwarza duże zagrożenie ekologiczne dla środowiska naturalnego.

- potencjał społeczny gminy

Lp.	Postawione pytania	Ocena ważności problemu		
		Bardzo ważne	Niezbyt ważne	To nie jest problem
1.	Wysokie bezrobocie	42	0	0
2.	Niski poziom wykształcenia mieszkańców	39	3	0

3	Odływ ludności z gminy	16	19	7
4.	Niska aktywność gospodarza mieszkańców	36	5	1
5.	Zubożale społeczeństwa: utrzymujące się z pomocy społecznej	41	3	1
6.	Brak mieszkań	35	6	1
7.	Złe warunki zamieszkania	30	10	2
8.	Skromna oferta usług	31	6	4
9.	Brak nowych miejsc pracy	41	0	1

Z przedstawionych wypowiedzi wynika iż potencjał społeczny gminy został oceniony bardzo nisko. Prawie wszyscy ankietowani ocenili, iż zawarta w ankiecie uwarunkowania stanowią bardzo ważny problem w funkcjonowaniu gminy. Sytuacja taka niewątpliwie spowodowana jest uwarunkowaniami zewnętrznymi oraz rolniczym charakterem gminy, gdzie bardzo duża część społeczeństwa gminy to byli pracownicy Państwowych Gospodarstw Rolnych i ich rodziny.

3. Mocne i słabe strony gminy Lichnowy

Wyniki analizy przeprowadzonej ankiety pozwoliły określić mocne i słabe strony gminy Lichnowy. Mocne strony świadczą o znaczeniu gminy w powiecie malborskim i województwie pomorskim. Stanowią podstawę działań podejmowanych na rzecz dalszego rozwoju gminy. Należy nie zapominać o istnieniu słabych stron, aby łagodzić ich oddziaływanie, a także w możliwych przypadkach dążyć do zmiany tych cech na mocne strony.

Mocne strony	Słabe strony
♦ Korzystne położenie komunikacyjne, zarówno w komunikacji kolejowej, jak i drogowej (dobrze rozwinięta sieć dróg, bliskość Trójmiasta);	♦ Uciążliwy system połączeń komunikacji transportu publicznego,
♦ Wykorzystanie walorów terenów krajobrazu i istniejących zabytków, mogących stanowić atrakcję turystyczną;	♦ Brak mieszkań,
♦ Wykwalifikowana kadra w placówkach oświatowych,	♦ Bardzo zły stan techniczny dróg,
♦ Nauczanie jednego języka obcego w szkołach,	♦ Słaba infrastruktura wsi (brak kanalizacji i gazyfikacji),
♦ Sprawność organizacyjna Ochotniczych Straży Pożarnych,	♦ Brak przemysłu i usług,
♦ Dobry dostęp do Ośrodka Zdrowia i jego usług,	♦ Stagnacja i niezadowolenie ludzi,
♦ Istnienie niewykorzystanej drogi wodnej na rzece Wiśle,	♦ Bardzo duża liczba bezrobotnych o nieodpowiednich kwalifikacjach i bez zawodu, wzrastające bezrobocie,
♦ Dobre warunki do produkcji rolniczej,	♦ Brak miejsc pracy,
♦ Dobrze rozwinięta sieć telefoniczna,	♦ Bariery psychologiczne i społeczne wśród ludności po pegeerowskiej,
♦ Dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych,	♦ Brak oczyszczalni ścieków,
♦ Dobre zaopatrzenie w wodę (rozbudowa sieci CWZ),	♦ Brak zaplecza turystycznego i obsługi turystów,
♦ Występowanie atrakcyjnych terenów przyrodniczych,	♦ Niewystarczająco wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców,
♦ Bardzo małe zanieczyszczenie środowiska,	♦ Niedostateczna oferta rozrywkowo-sportowa,
♦ Stabilna kondycja finansowa gminy,	♦ Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych,
	♦ Brak tradycji kulturowych,
	♦ Istnienie pojedynczych odcinków

<ul style="list-style-type: none"> ◆ Dobra polityka informacyjna władz samorządowych, ◆ Dobrze rozwinięta współpraca władz samorządowych z sąsiednimi gminami, powiatem i województwem, ◆ Dobra gospodarka odpadami stałymi (gminne wysypisko śmieci), ◆ Dobra współpraca międzynarodowa, ◆ Aktywne działanie władz gminnych na rzecz pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania; ◆ Promocja gminy ◆ Dobra polityka w zakresie opieki społecznej, ◆ Istnienie sal gimnastycznych przy szkołach 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ niedokończona melioracja, ◆ Niski poziom wykształcenia, ◆ Ubożenie ludności, ◆ Duży odsetek ludzi korzystających z pomocy opieki społecznej, ◆ Brak inwestorów z zewnątrz
---	---

Jak widać z powyższej tabelki cech pozytywnych wskazano więcej, niż negatywnych. Wśród 42 osób wypełniających ankietę 24 z nich wskazało jako mocną stronę gminy Lichnowy – troskę o opiekę zdrowotną i oświatę, 13 osób zaznaczyło dobrą opiekę społeczną, która pomaga najbiedniejszym. Ważną pozytywną cechą są wszelkie próby walki z bezrobociem, polegające na organizowaniu wszelkich form zatrudnienia dla bezrobotnych. Kilka osób podkreśliło zrozumienie władz samorządowych ciężkiej sytuacji rolników objawiającej się poprzez odraczanie terminów płatności podatku rolnego, a także dobrze rozwiązany problem składowania odpadów stałych, które zbierane są na wybudowanym w roku 1997 gminnym wysypisku w Lisewie.

O wiele mniej jest cech negatywnych występujących w gminie Lichnowy, jednak stanowią one poważne problemy i większość osób zwraca na nie uwagę. Przede wszystkim najbardziej rażącym problemem jest rosnące wysokie bezrobocie, zły stan dróg i brak kanalizacji sanitarnej. Często pojawiały się również takie cechy jak: niskie wykształcenie społeczeństwa, alkoholizm i apatia, zbyt mało rozwinięta działalność kulturalno-rozrywkowa, zły stan urządzeń melioracyjnych, brak większych zakładów pracy na terenie gminy.

4. Szanse i zagrożenia zewnętrzne

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">✦ Członkostwo w Unii Europejskiej✦ Programy wsparcia Unii Europejskiej✦ Agroturystyka✦ Rozwój rolnictwa ekologicznego✦ Rozwój przetwórstwa rolnego✦ Wzrost produkcji mleka✦ Rozwój przemysłu mleczarskiego✦ Rozwój infrastruktury technicznej✦ Kanalizacja sanitarna✦ Gazociąg✦ Cyfryzacji telefonii✦ Program „Żuławy”	<ul style="list-style-type: none">✦ Wzrost bezrobocia✦ Słabnący rynek zbytu produkcji rolnej✦ Zwiększona konkurencyjność na rynkach regionalnych✦ Zwiększona konkurencyjność wspólnego rynku europejskiego✦ Spadek dochodów samorządów✦ Duża konkurencyjność w poszukiwaniu inwestorów głównie ze strony ośrodków miejskich✦ Możliwość utraty dogodnej komunikacji z miastem Tczew✦ Pogorsząca się komunikacja środkami transportu publicznego✦ Wzrost ubóstwa✦ Wzrost patologii społecznych

IV. Misja i wizja gminy.

MISJA GMINY LICHNOWY

Aktywnie wspierać wszelką działalność gospodarczą na swym obszarze, szybko przezwyciężać trudności rozwojowe, szeroko promować turystykę na Żuławach, stwarzać coraz lepsze warunki życia mieszkańcom

Wizja

Gmina Lichnowy przyspiesza i wzmaga działania przezwyciężające trudności rozwojowe, z których najważniejsze to wsparcie restrukturyzacji rolnictwa:

- *przygotowanie się do wejścia na konkurencyjne rynki rolne Unii Europejskiej*
- *wzrost efektywności indywidualnych gospodarstw rolnych*
- *tworzenie miejsc pracy pozarolniczej, np. w turystyce*
- *szansa poprawy kwalifikacji aktywnych zawodowo*

Swoim mieszkańcom gmina oferuje coraz lepsze warunki życia:

- *realizacja sieci kanalizacji sanitarnej*
- *szansa na gazyfikację gminy*
- *dla dzieci i młodzieży dobre warunki nauki i wypoczynku*
- *poprawa jakości dróg, lepsza komunikacja zbiorowa – łatwiejszy dostęp do usług wyższego rzędu i atrakcyjnych rynków pracy*

V. Scenariusze rozwoju Gminy

Scenariusze są powszechnie stosowanym w planowaniu strategicznym sposobem prezentacji możliwej przyszłości. Ich celem jest przede wszystkim wybór najlepszego wariantu polityki, jej celów i priorytetów. Zakładają one określone warunki zewnętrzne i wewnętrzne, są opisem hipotetycznej sytuacji, stąd pewne elementy są celowo przejaskrawione. Dzięki takiej formie łatwiejszym staje się identyfikowanie możliwych zdarzeń oraz wybór właściwych priorytetów.

1. Scenariusz stagnacji.

Scenariusz ten zakłada kontynuację dotychczasowych niekorzystnych trendów gospodarczych oraz brak możliwości szybkiego przezwyciężenia problemów społecznych. Do głosu dochodzą głównie zagrożenia rozwoju i brak jego bodźców do przełamania słabych stron gminy.

SCENARIUSZ STAGNACJI	
Zewnętrzne uwarunkowania w realizacji scenariusza.	
<ul style="list-style-type: none"> • Wchodzenia do Unii Europejskiej na niekorzystnych warunkach (głównie dla rolnictwa). • Niekorzystne warunki przydziału środków pomocowych. • Wolny rozwój regionu pomorskiego. 	
Sytuacja gospodarki i infrastruktury w gminie.	
<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymująca się niska dochodowość gospodarstw rolnych w gminie. • Brak widocznej poprawy infrastruktury, miejscami dekapitalizacja. • Brak inwestorów zewnętrznych. 	
Skutki społeczne.	
<ul style="list-style-type: none"> • Utrwalenie bezrobocia i ubóstwa mieszkańców. • Utrwalenie postaw zachowawczych i roszczeniowych. • Odpływ ludności, zwłaszcza młodych i lepiej wykształconych. 	
Poziom życia mieszkańców.	
<ul style="list-style-type: none"> • Stopniowe obniżanie standardu życia. 	
Polityka władz samorządowych.	
<ul style="list-style-type: none"> • Nastawiona na „leczenie” negatywnych skutków problemów społeczno – gospodarczych. • Niski potencjał finansowy i organizacyjny. 	
Główne motory rozwoju.	
<ul style="list-style-type: none"> • Brak czynników napędzających rozwój. • Utrwalanie się obecnej struktury gospodarczej. 	

„Scenariusz stagnacji” prowadzi do utrwalenia niekorzystnych zjawisk w gminie – głównie społecznych i gospodarczych, takich jak wysokie bezrobocie, ubóstwo. Wobec postępu cywilizacyjnego taki pesymistyczny scenariusz wydaje się niemożliwy, jednak przy wyjątkowo niekorzystnym splocie sytuacji głównie zewnętrznych wydaje się realny.

2 Scenariusz łagodnych przemian.

Scenariusz ten zakłada prowadzenie wolnej, ale zdecydowanej i konsekwentnej polityki przemian gospodarczych i społecznych w gminie. Nastawiony jest głównie na przełamywanie barier rozwoju i wykorzystywanie silnych stron gminy.

SCENARIUSZ ŁAGODNYCH PRZEMIAN
Zewnętrzne uwarunkowania w realizacji scenariusza.
<ul style="list-style-type: none"> • Wchodzenia do Unii Europejskiej na korzystnych warunkach • Równoważenie rozwoju regionalnego – malejące różnice między wsią i miastem
Sytuacja gospodarki i infrastruktury w gminie.
<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet dla działań łagodzących negatywne przemiany w rolnictwie – rozwijanie działalności pozarolniczej na wsi • Rozwój sieci kanalizacji sanitarnej • Poprawa stanu technicznego dróg i funkcjonowania komunikacji zbiorowej, zwłaszcza w dowozach do pracy
Skutki społeczne.
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana mentalności mieszkańców • Wzrost aktywności i ruchliwości społecznej
Poziom życia mieszkańców.
<ul style="list-style-type: none"> • Stagnacja i w dalszej kolejności stopniowy, powolny wzrost
Polityka władz samorządowych.
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie, głównie organizatorski, aktywności społecznej • Dopasowywanie programów rozwojowych do ograniczonych środków budżetowych • Konsekwentna realizacja zamierzonych celów
Główne motory rozwoju.
<ul style="list-style-type: none"> • Wysokotowarowe rolnictwo oraz przemysł rolno - spożywczy • Drobną działalność pozarolniczą, usługi dla wsi

Scenariusz łagodnych przemian jest najbardziej prawdopodobnym wariantem rozwoju gminy. Wysiłek organizacyjny i finansowy mieszkańców i władz samorządowych we wspieraniu rozwoju gospodarczego oraz przewycięzaniu problemów społecznych prowadzi do stopniowej poprawy poziomu życia w gminie.

2. Scenariusz postępu.

Scenariusz ten zakłada szybka poprawę sytuacji, wyjątkowo korzystny spłot pozytywnych czynników rozwojowych.

SCENARIUSZ POSTĘPU	
Zewnętrzne uwarunkowania w realizacji scenariusza.	
<ul style="list-style-type: none"> • Wchodzenia do Unii Europejskiej na szczególnie korzystnych warunkach • Polityka regionalna kraju zmierzająca w kierunku wsparcia rozwoju wsi • Rozwinięta współpraca międzygminna • Wzrost inwestycji zagranicznych 	
Sytuacja gospodarki i infrastruktury w gminie.	
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie sprzyjającej rolnictwu koniunktury • Działalności pozarolniczej i usług dla mieszkańców • Wykorzystanie waloru położenia gminy i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki • Kompleksowe skanalizowanie gminy i gazyfikacja gazem ziemnym 	
Skutki społeczne.	
<ul style="list-style-type: none"> • Podniesieni poziomu wykształcenia • Zahamowanie bezrobocia, zmniejszenie strefy ubóstwa • Rosnące różnice w dochodach i poziomie życia 	
Poziom życia mieszkańców.	
<ul style="list-style-type: none"> • Znaczna poprawa u większości mieszkańców • Pogłębiające się różnice, zwłaszcza na obszarach peryferyjnych 	
Polityka władz samorządowych.	
<ul style="list-style-type: none"> • Nastawiona na wspieranie drobnej przedsiębiorczości oraz zapewnienie warunków rozwoju dużym inwestorom na preferencyjnych warunkach • Maksymalne wykorzystanie zewnętrznych środków pomocowych (przygotowanie programów rozwojowych) 	
Główne motory rozwoju.	
<ul style="list-style-type: none"> • Wysokotowarowe rolnictwo oraz przemysł rolno - spożywczy • Agroturystyka i turystyka historyczna 	

Przedstawiony powyżej scenariusz rozwoju gminy jest zdecydowanie najkorzystniejszy i najlepiej rokujący dla przyszłości mieszkańców gminy, lecz czy realny?

VI. Strategiczne cele rozwoju.

- ✓ 1. *Przeciwdziałanie bezrobociu*
- ✓ 2. *Poprawa wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.*
- ✓ 3. *Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy.*

1. Priorytet dla działań zmierzających do poprawy wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną wynika głównie z potrzeby wyrównania standardu zamieszkania w gminie. Infrastruktura techniczna natomiast jest w znacznym stopniu zaniedbana, a komunikacja zbiorowa nie spełnia oczekiwań mieszkańców gminy. Działania na tej płaszczyźnie wpłyną zdecydowanie korzystnie na wizerunek gminy i pozwolą podwyższyć przeciętny lub nawet niski potencjał rozwojowy gminy.
2. Zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie i zahamowanie bezrobocia powinno być istotnym elementem polityki rozwoju gminy. Wobec prognoz demograficznych (bardzo ostrożnych, uwzględniających obecne trendy demograficzne w gminie) liczba aktywnych zawodowo będzie dynamicznie wzrastała przez najbliższe 10 lat, co przy przewidywanym ubytku miejsc pracy w rolnictwie o ok. 1/3 stawia przed gminą poważne wyzwanie. Kontrolowanie równoważenia rynku pracy jest jednocześnie działaniem zapobiegającym wzrostowi ubóstwa mieszkańców.
3. Gmina posiada bardzo wysoko oceniane przez specjalistów dziedzictwo kulturowe w postaci licznych obiektów architektonicznych o walorach zabytkowych, zachowanych historycznych układach miejscowości oraz harmonijnego krajobrazu. Jest wysoki potencjał rozwojowy, np. turystyki, dotychczas nie wykorzystywany. W związku ze spodziewanymi zagranicznymi środkami pomocowymi przewiduje się liczne programy wsparcia dla obszarów o zachowanej tożsamości kulturowej i nie przekształconych tradycyjnych układów wiejskich, stąd dodatkowa szansa osiągnięcia tego celu strategicznego i poprawy poziomu życia mieszkańców, szczególnie rozwijających infrastrukturę turystyczną.

Cel 1. Przeciwdziałanie bezrobociu

Cele cząstkowe.

- restrukturyzacja i modernizacja gospodarstw rolnych o profilu produkcji towarowej i specjalistycznej
- podniesienie konkurencyjności produkcji rolnej
- rozwój i unowocześnienie produkcji zdrowej żywności
- wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego i rynku hurtowego
- przeciwdziałanie bezrobociu poprzez aktywne formy łagodzenia skutków bezrobocia
- dostosowanie rozwoju edukacji (kursy i szkolenia) do potrzeb rynku pracy
- pozyskiwanie terenów pod działalność gospodarczą przemysłową i usługową
- pozyskiwanie terenów pod budownictwo
- wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw

Cel 2. Poprawa wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną

Cele cząstkowe.

- uporządkowanie gospodarki ściekowej
- dokończenie budowy sieci wodociągowej
- poprawa stanu dróg
- telefonizacja i cyfryzacja gminy
- usprawnienie systemu komunikacji zbiorowej
- polepszenie stanu urządzeń i funkcjonowania systemu melioracji
- rozwój bazy oświatowo-kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i turystycznej
- poprawa gospodarki odpadami
- gazyfikacja gminy

Cel 3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy

Cele cząstkowe.

- promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy
- aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców
- rozwój działalności świetlic wiejskich
- rozwój turystyki historycznej
- budowa szlaków turystyki rowerowej

Projektowane cele strategiczne w rozwoju gminy Lichnowy są zbieżne z generalnymi celami strategicznymi województwa pomorskiego przyjętymi w "Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego", a także tożsame z kierunkami rozwoju powiatu malborskiego określonymi w „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Malborskiego 2002-2012”.

Aktualizacja strategii.

Strategia jest dokumentem ponad kadencyjnym określającym cele i programy działań na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy bowiem tylko pewien etap planowania. Obecny dokument strategii oparty na zaktualizowanej I. wersji z roku 2003 i stanowi kolejny etap planowania strategicznego.

Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Strategia zrównoważonego rozwoju będzie co roku poddawana przeglądowi oraz aktualizacji, a co pięć lat wskazana jest dokładniejsza rewizja kierunków rozwoju.